

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านวังกระสวย

สารนิพนธ์
ของ
นางวัชรภรณ์ พาคอ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544

นางวัชรภรณ์ พาโค : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณี ศึกษา
กองทุนหมู่บ้านวังกระสวย

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์เภสัชกร ดร.เกรียงศักดิ์ เอี่ยมเก็บ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองจัดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์มุ่งให้ความรู้ และ
ความสามารถในการบริหารจัดการ โครงการ และประยุกต์ ความรู้ผู้ท้องถิ่น ได้อย่างเหมาะสม อย่าง
มีประสิทธิภาพ สามารถทำการวิจัย ติดตามประเมินโครงการ ตลอดจนสร้างจิตสำนึกในการมีส่วน
ร่วมแก้ปัญหา เพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความเข้มแข็ง โดยเข้าไปช่วยเหลือส่งเสริมการพัฒนาและติด
ตามประเมินผล ตลอดจนวิจัยการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้ดำเนินการอย่างมี
ประสิทธิภาพ นำมาวิเคราะห์โดยการใช้เครื่องมือต่างๆ ในการเก็บข้อมูล และผลการวิจัย จัดทำขึ้น
ในรูปแบบสารนิพนธ์

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา ๒๕๔๔

ลายมือชื่อนักศึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

(อ.ภก.ดร. เกரியงศักดิ์ เอี่ยมเก็บ)

กรรมการสอบ

(อ.ดร. ราเชนทร์ โกศลวิตร)

(อ. มงคล พงชนสถัญญ์)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

๗๔ ต.ค. ๒๕๔๕

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี, ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคลและกลุ่มบุคคล ต่างๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการและด้านการดำเนินงาน วิจัย อาทิเช่น

- อาจารย์เกษัษกร ดร. เกรียงศักดิ์ เอี่ยมเก็บ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
  - นางรัชฎญลักษณ์ เป็ล่งวุฒิไกร ผู้ช่วยอาจารย์นิเทศก์
  - อาจารย์ ดร. ราเชนทร์ โกศลวิตร กรรมการสอบ
  - อาจารย์ มงคล ผจงชนสถฤฎ์ กรรมการสอบ
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญกมล กลั่นศรีสุข
 อาจารย์ ดร. พัฒนา กิติอาญา คุณพรพิศ มุทระการ และคณาจารย์ประจำ
 สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัย
 เทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำแนะนำปรึกษาทางด้านวิชาการ
- พัฒนาการชุมชนอำเภอเมืองและพัฒนารชุมชนตำบลกฤษณา จังหวัด
 นครราชสีมา ที่ให้คำปรึกษาด้านการปฏิบัติการในพื้นที่ และการสร้างความ
 สัมพันธ์กับชุมชน
  - นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ประธานกองทุนหมู่บ้าน ที่ให้ข้อมูล
 และอำนวยความสะดวก และขอขอบคุณพี่น้องในหมู่บ้านที่ได้ให้ความ
 อนุเคราะห์ต่างๆ

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการ
 ศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

นางวัชรภรณ์ พาโค

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
หน้าอำนวยการ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญแผนภาพ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลังหรือหลักการและเหตุผล.....	1
วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	2
กรอบความคิดทฤษฎี.....	2
วิธีดำเนินการ.....	6
ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ.....	7
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	8
นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	8
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544.....	10
ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	17
แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	19
แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	20
การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	20
หลักการประเมินโครงการแบบชีพชีพโมเดล.....	21
การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	24

เรื่อง	หน้า
เอกสารหลักวิชาอื่น ๆ	25
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินและเครื่องมือ.....	26
รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ.....	28
ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูล.....	30
ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา.....	33
ตัวชี้วัดการประเมิน โครงการ โดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา.....	35
ตัวชี้วัดผลการทดลองวิธีใหม่และตัวแปรที่ศึกษา.....	40
ตัวชี้วัดการประมวลเทคนิควิธีและตัวแปรที่ศึกษา.....	41
การแจกแจงตัวแปรและลักษณะค่าของตัวแปร.....	41
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ.....	49
ผลการประเมินบริบทชุมชน.....	49
ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม.....	52
ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้รู้.....	54
สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	55
บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	58
วัตถุประสงค์ของการประเมิน โครงการ.....	58
วิธีดำเนินการ.....	58
ผลการดำเนินการ.....	59
อภิปรายผล.....	59
ข้อเสนอแนะ.....	60
บรรณานุกรม.....	61
ภาคผนวก.....	62
ประวัติผู้เขียน.....	63

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพ	หน้า
1. ความคิดพื้นฐานการประเมินของ “สตัฟเฟิลบีม”	3
2. แผนภาพแสดงองค์ประกอบของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบ “ชิพพ์โมเดล”	5
3. ความคิดพื้นฐานการประเมินของ “สตัฟเฟิลบีม”	22
4. แผนภูมิ ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการประเมินและการตัดสินใจของ “สตัฟเฟิลบีม”	24
5. แผนภาพแสดงองค์ประกอบของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบ “ชิพพ์โมเดล”	36

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. บริบทท้องถิ่นตารางที่ 2.1 ตัวชี้วัด.....	50
2. ตารางที่ 2 จำนวนของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร.....	51

บทที่ 1

บทนำ

1. ภูมิหลังหรือหลักการและเหตุผล

เนื่องจากที่ผ่านมาประเทศไทยได้ประสบกับปัญหาเศรษฐกิจและสังคม จึงก่อให้เกิดปัญหาความยากจนขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ประชาชนซึ่งเคยอาศัยหรือประกอบอาชีพอยู่ในเมืองหลวงเริ่มประสบกับปัญหาการเลิกจ้างเพิ่มมากขึ้น จนทำให้หลายคนตัดสินใจกลับบ้านเกิดในชนบท แต่ปัญหาเศรษฐกิจไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในสังคมเมืองเท่านั้น ฉะนั้นเมื่อประชาชนที่เคยอาศัยอยู่ในสังคมเมืองได้ตัดสินใจมุ่งหน้ากลับบ้านเกิด ปัญหาของสังคมชนบทซึ่งมีปัญหายอยู่แล้วก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้น เพราะไม่มีทุนและขาดแหล่งเงินทุนที่เชื่อถือได้ มาสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ตนเอง

ดังนั้นต่อมารัฐบาลภายใต้การนำของ พันตำรวจโท ดร. ทักษิณ ชินวัตร ได้มีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและปัญหาความยากจนเป็นนโยบายหลัก โดยได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นรูปธรรมให้ได้ผลชัดเจนและรวดเร็วด้วยความมั่นใจว่าจะช่วยลดปัญหาความยากจน จนนำไปสู่การสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โดยรัฐบาลได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาไปพร้อมๆกัน กองทุนละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุน สร้างงาน สร้างอาชีพ เสริมและสร้างรายได้ ลดรายจ่าย ให้แก่ประชาชนในชุมชนเมืองและหมู่บ้าน เมื่อแต่ละหมู่บ้านได้รับการจัดสรรเงินจากรัฐบาลแล้ว รัฐบาลได้มีนโยบายให้ชุมชนแต่ละชุมชนมีการบริหารเอง ชุมชนจะเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้าน และชุมชน ด้วยคุณค่าของภูมิปัญญาของตนเอง เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชนราชการ เอกชน และประชาสังคม และกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

เพื่อให้ทราบว่าโครงการหรือนโยบายกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองจะบรรลุวัตถุประสงค์ ตามเจตนารมณ์ข้างต้นหรือไม่ จึงได้มีการประเมินกองทุนหมู่บ้าน โดยได้มีนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตที่เข้ามาประจำอยู่ในหมู่บ้านให้มีการเขียนเรียบเรียง และรายงาน การประเมิน ในรูปของ “สารนิพนธ์” เพื่อการประเมิน การติดตาม การดำเนินงานในทุกขั้นตอน ใน เรื่องการบริหารเงินกองทุนว่ามีวิธีการดำเนินงานอย่างไร มีปัญหา อุปสรรคและการปรับปรุงแก้ไข ปัญหาอย่างไร มีประสิทธิภาพและสำเร็จมากน้อยเพียงใด

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1. เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ของหมู่บ้าน วัดกระสวย หมู่ที่ 2 ตำบลกฤษณา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา เป็นหมู่บ้านที่ผู้จัดทำได้ปฏิบัติงาน เพื่อจะรู้ว่าบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด เช่น ท้องถิ่นชุมชนมีกองทุนหมุนเวียน เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือสวัสดิภาพของสมาชิก ท้องถิ่นชุมชนมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน ท้องถิ่นชุมชนมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง เศรษฐกิจระดับพื้นฐานรากของประเทศได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกันทางสังคม และเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.2. เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุ เป้าหมายดังกล่าวมีอะไรบ้าง

2.3. เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กร เพื่อ การเรียนรู้ซึ่งมีการเชื่อมโยงระหว่างกันภายในชุมชนท้องถิ่นระดับหมู่บ้านระดับตำบล ระดับ ประเทศ

2.4. เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย (ใช้ บร. 7) และเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด (ใช้ บร. 2)

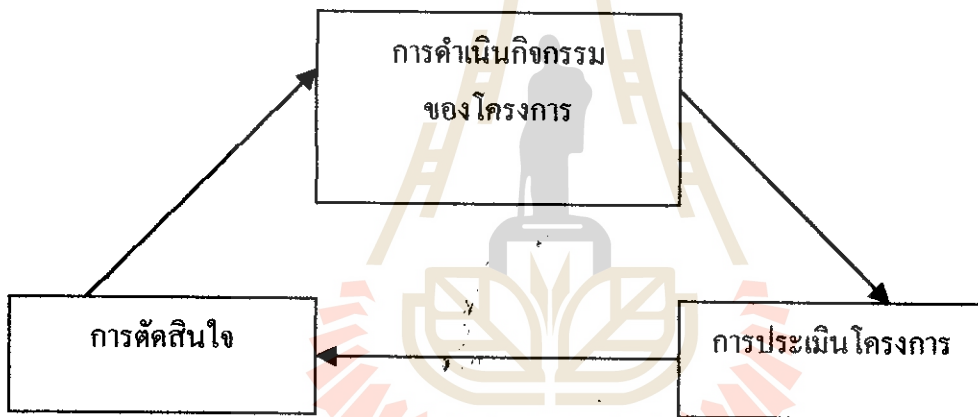
3. กรอบความคิดทฤษฎี

การเขียนในหัวข้อนี้ เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้ทำสารนิพนธ์ ซึ่งเป็นผู้ประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้าน ได้ใช้กรอบความคิดหรือโครงสร้างความคิดหรือตัวแบบทางคิดอะไรเป็นเครื่อง นำทางสำหรับการกำหนดตัวบ่งชี้หรือตัวแปร เพื่อการเก็บข้อมูลในการประเมินสำหรับนักศึกษา เหล่านี้ ได้แก่ข้อกำหนดไว้แล้วในหลักสูตรว่า ให้ใช้ “ตัวแบบความคิดเชิงระบบ” (System Model) เป็นกรอบในการระบุตัวบ่งชี้และตัวแปร สำหรับการเก็บข้อมูล ตัวแบบทางความคิดดังกล่าวเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปในชื่อว่า “ซีพีพีโมเดล” (CIPP Model) โดยที่ใช้ตัวอย่างของหน่วยระบบ ตามที่นัก

ศึกษาได้ศึกษามาแล้ว ในหน่วยที่ 1 ของชุดวิชาที่ 1 ว่าด้วยการวิจัยชุมชน อักษรย่อดังกล่าวมีความดังนี้

C	ย่อมาจาก	Context	คือ	บริบทของหน่วยระบบ
I	ย่อมาจาก	Input	คือ	ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Process	คือ	กระบวนการของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Product	คือ	ผลผลิตของหน่วยระบบ

3.1 แนวคิดและรูปแบบการประเมินชีพของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam' s CIPP Model) สตัฟเฟิลบีม กล่าวว่า “การประเมิน เป็นกระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการสนใจ” โดยมีแนวความคิดพื้นฐาน คือ

แผนภูมิที่ 1 ความคิดพื้นฐานการประเมินของสตัฟเฟิลบีม

สตัฟเฟิลบีม ได้จำแนกขั้นตอนของการประเมิน เป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนด หรือระบุข้อมูลที่ต้องการ

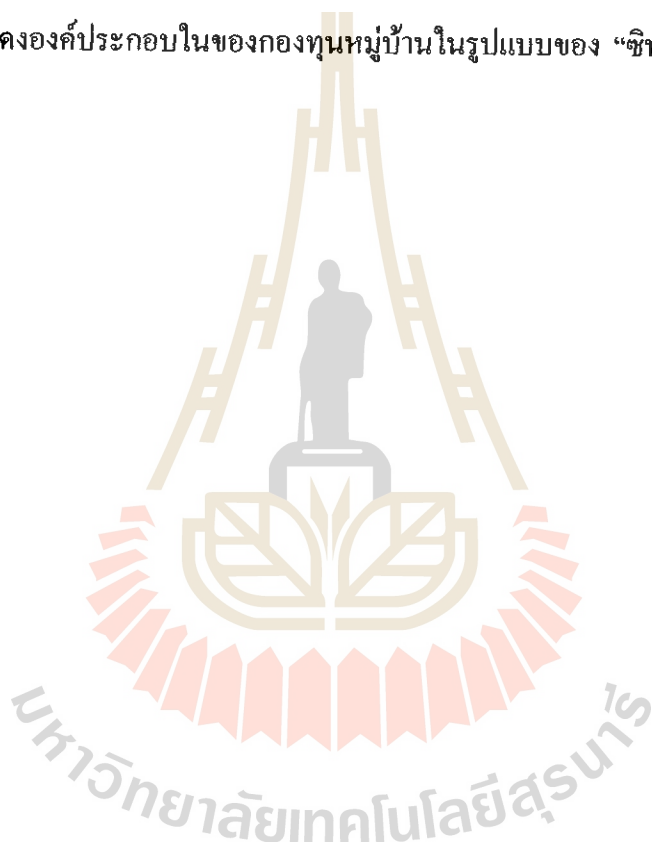
ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

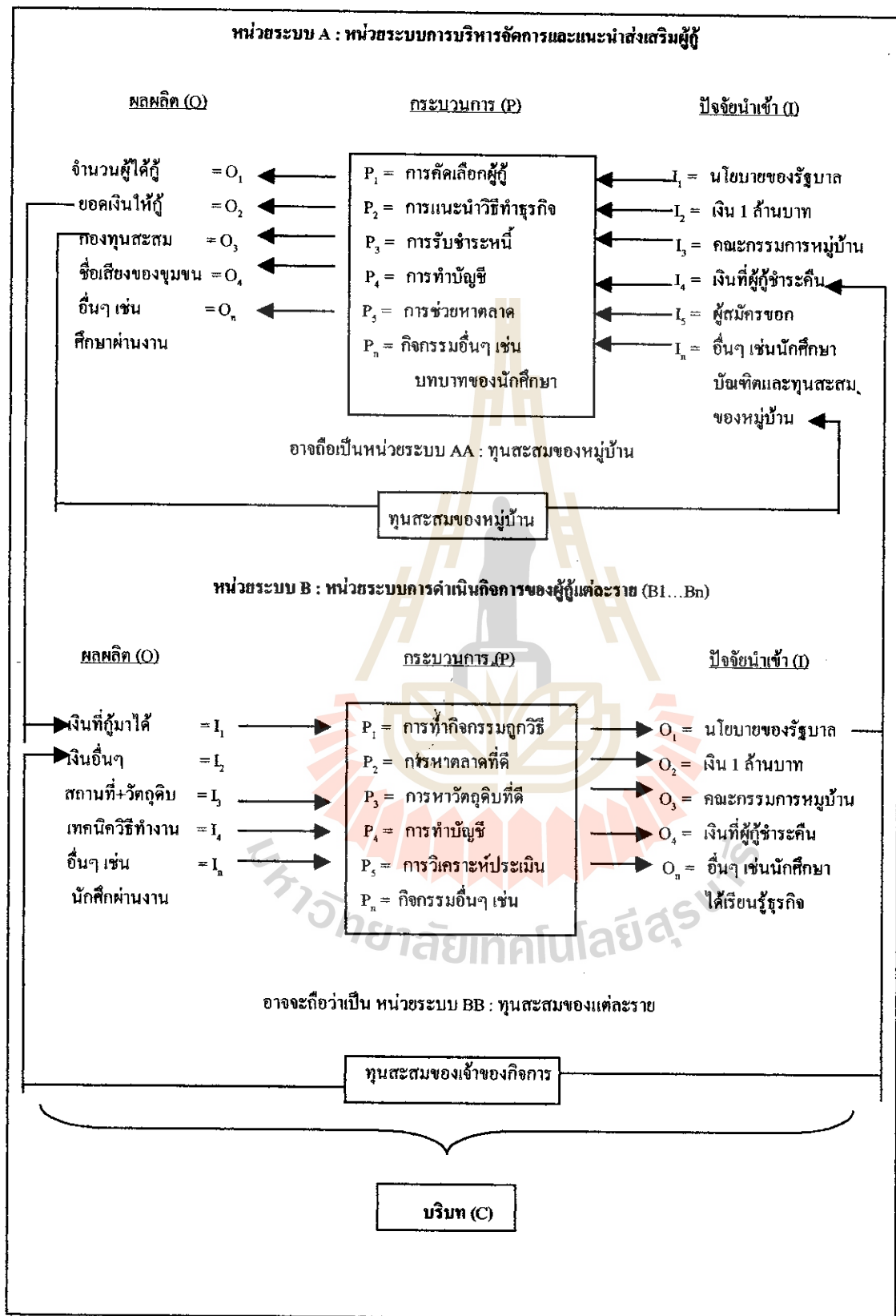
ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศ เพื่อนำเสนอผู้บริหาร

และสตัฟเฟิลบีม ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท รูปแบบการประเมินแบบซีพพ์ (CIPP Model) ที่มาจากอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นที่จะประเมินซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation)
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I)
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)
4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : D)

แผนภาพหน้าถัดไปนี้แสดงองค์ประกอบในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ “ซีพพ์โมเดล” ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

จากแผนภาพ แสดงโดยรวมของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและผู้กู้จึงประกอบด้วย 2 ส่วน
ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำ ส่งเสริมผู้
กู้โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละรายโดยมี
หน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ BB

สำหรับหน่วยระบบ A มีปัจจัยนำเข้าได้แก่ I ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ
กระบวนการทำงาน ได้แก่ P ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ และมีผลผลิตได้แก่ตามราย
การต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ และมีผลผลิตได้แก่ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ

หน่วยระบบ B คล้ายกับหน่วยระบบ A คือหน่วยระบบของผู้กู้แต่ละคนมีปัจจัยนำเข้าได้
แก่ I ที่จะนำมาประกอบกิจการของผู้กู้แต่ละรายมี P คือ กระบวนการทำอาชีพแต่ละรายและมี O
ได้แก่ ผลผลิตตามรายการ

ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือหน่วยระบบกองทุนเป็นผู้ให้เงินกู้
แก่หน่วยระบบ B และอาจจะช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าบางอย่างตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำ
ดำเนินกิจการให้ได้ผลดี ส่วนหน่วยระบบ B เมื่อดำเนินกิจการได้ผลดีส่งคืนเงินกู้ให้กับหน่วย
ระบบ A

บริบท (C) ในที่นี้หมายถึง บริบทหน่วยระบบ A และ B เช่นสภาพภูมิประเทศและ
ประชาชน ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของประเทศและนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวกับกอง
ทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4. วิธีการดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- ขั้นที่ 1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในชุมชนท้องถิ่นที่ผู้ทำ
สารนิพนธ์ปฏิบัติงาน
- ขั้นที่ 3 ใช้ชีพพ์โมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านและกำหนดตัวบ่งชี้ ตลอดจนตัว
แปรที่จะทำการเก็บข้อมูล
- ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจะแบบ บรร. บางส่วนทำการ
เก็บข้อมูลเพิ่มเติม
- ขั้นที่ 5 ประมวลผลสังเคราะห์ข้อมูล บางส่วนตามประเด็นที่จะต้องเขียนในบทที่ 3
และบทที่ 4
- ขั้นที่ 6 ลงมือเขียน บทที่ 1,2,3,4,5 บรรณานุกรม และภาคผนวกจนสมบูรณ์

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

ผลการศึกษาครั้งนี้จะได้ประโยชน์ ดังนี้

1. ได้ทราบและมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจปัจจัยต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุน
3. ได้ตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและแนวทางวัดความสำเร็จในโครงการพัฒนาต่างๆ ระดับหมู่บ้านและชุมชน
4. ได้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาที่มีระเบียบวิธีที่เป็นวิทยาศาสตร์ อันจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ อย่างเป็นระบบได้

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

หลักวิชาต่างๆ ที่ปรากฏในบทนี้ เป็นหลักวิชาที่ผู้ทำสารนิพนธ์ ได้ประมวลจากแนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและข้อมูลอื่นๆ เพื่อแสดงว่าหลักวิชาด้านเนื้อหาสาระและหลักวิชาด้านเทคนิควิธีการประเมิน ที่นำมาใช้ในการประเมินครั้งนี้มีความถูกต้องและความสมเหตุสมผลในทางวิชาการ หลักวิชาด้านเนื้อหาสาระและประเด็นเทคนิคการประเมินมี 9 ข้อดังนี้

1. นโยบายหลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
3. การติดตามสังเกตการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
7. หลักการประเมิน โครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพป์โมเดล
8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
9. เอกสารหลักวิชาการต่าง ๆ

1.นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายของรัฐบาล ซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริมและสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชน และเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โดยที่รัฐบาลเองได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง

หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชน
2. การบริหารการจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้าน
3. การปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน ตามแนวทางในหมู่บ้านเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา
4. การติดตามการประเมินผลโดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน
5. เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น
6. ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยภูมิปัญญาของตนเอง
7. เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน
8. เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม
9. กระจายอำนาจให้ท้องถิ่น และพัฒนาอาชีพโดยพื้นฐาน

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับการลงทุน เพื่อการพัฒนาอาชีพสร้างงาน สร้างรายได้และเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน
2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง
3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. กระตุ้นเศรษฐกิจ ในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือสังคมเมือง

ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบเกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544
3. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544

4. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ผู้นำสารนิพนธ์ จะใช้แนวทาง นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติดังกล่าว เป็นหลักในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมีระเบียบที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีชื่อย่อว่า กทบ. คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน 3 คน ให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการจำนวนอย่างน้อยสามคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน
2. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี เมื่อครบกำหนดวาระ หากยังไม่มีกรรมการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่
3. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ
  - ตาย
  - ลาออก
  - เป็นบุคคลล้มละลาย
  - คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
  - เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
  - ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก
4. การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม
5. คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองและกองทุน
- 2) กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน
- 3) จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
- 4) กำหนดแผนงาน และอกระเบียบ ข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้ง และแนวทางการบริหารงานกองทุน
- 5) อกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหา และจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน
- 6) อกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุน
- 7) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้
- 8) อกระเบียบคำสั่ง และประกาศอื่นๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้
- 9) เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการไปช่วยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้ โดยถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานตามปกติ
- 10) รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุนให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- 11) ปฏิบัติหน้าที่อื่น หรือตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย
- 12) ให้คณะกรรมการ ที่ปรึกษา และคณะกรรมการ ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบนี้ได้เบียดประชุมค่าตอบแทนตามอัตราที่กำหนด

หมวดที่ 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
2. สำนักงานที่อำนาจ หน้าที่ ดังต่อไปนี้
  - 1) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
  - 2) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะกรรมการ
  - 3) ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน
  - 4) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบายและการบริหารกองทุน

- 5) ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อม ในการจัดตั้งกองทุนและแนวทางการบริหารงานกองทุน
- 6) จัดให้มีหรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน
- 7) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน
- 8) ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบายระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน
- 9) ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่นๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุนและรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน
- 10) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ
- 11) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

2 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ข้อ 8 ให้คณะกรรมการเปิดบัญชีเงินฝากออกทรัพย์ “กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” กับธนาคารเพื่อสำรองจ่ายและเริ่มจัดสรรให้แก่กองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง ให้ธนาคาร โอนเงินจาก “บัญชีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” เข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมืองตามคำสั่งจ่ายของคณะกรรมการ

ข้อ 9 ให้คณะกรรมการจัดสรรเงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ไปยังบัญชีกองทุนหมู่บ้านและบัญชีกองทุนชุมชนเมือง บัญชีละหนึ่งล้านบาท ภายในระยะเวลาสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด

ข้อ 11 คณะกรรมการมีอำนาจระงับการจ่ายเงินจากบัญชีกองทุนหรือให้กองทุนชดใช้หรือให้ส่งคืนเงินในกรณีที่กองทุนเบิกจ่ายไปแล้ว อันเนื่องจากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าคณะกรรมการกองทุนไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด หรือกระทำการอันอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อกองทุน

ข้อ 13 คณะอนุกรรมการสนับสนุนมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. กำหนดแผนปฏิรูปการบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นไปตามแนวทางให้หมู่บ้านเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา

2. สนับสนุนและพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด ในการทำหน้าที่ให้การสนับสนุนด้านวิชาการและการจัดการแก่งกองทุนอย่างมีประสิทธิภาพ
  3. บูรณาการแผนงาน โครงการ กิจกรรม และงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการดำเนินการของกองทุน
  4. ปรับปรุงแก้ไข ระเบียบ ข้อบังคับกองทุนตามแผนงาน โครงการของรัฐ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ใกล้เคียงกับกองทุน เพื่อเอื้ออำนวยให้กลุ่มหรือองค์กรในหมู่บ้าน สามารถรวมกองทุนอื่นกับกองทุนได้ตามวัตถุประสงค์
  5. แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อช่วยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสนับสนุน
  6. ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย
- ข้อ 15 ให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดมีอำนาจหน้าที่
1. รับขึ้นทะเบียนกองทุนตามระเบียบและวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด
  2. ให้ความเห็นผลการประเมินความพร้อมของกองทุน ซึ่งผ่านการประเมินของคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอร่วมกับชุมชนตามระเบียบหรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด
  3. สนับสนุนให้เกิดการเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
  4. ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุน ในจังหวัด ให้เป็นไปตามระเบียบหรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนดเพื่อให้เกิดความ โปร่งใสและบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์
  5. ประสานความร่วมมือเพื่อสนับสนุนด้านวิชาการและการจัดสรรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของกองทุนในจังหวัด
  6. จัดทำระบบข้อมูลเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนต่างๆ ในจังหวัด เพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์แก่ประชาชนและส่วนที่เกี่ยวข้องต่างๆ ทราบ
  7. รายงานผลการดำเนินงานของกองทุนในจังหวัดให้คณะกรรมการทราบตามระเบียบหรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด
  8. แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด
  9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการสนับสนุนมอบหมาย

ข้อ 16 ให้กองทุนแต่ละกองทุนมีคณะกรรมการกองทุนจำนวน ไม่น้อยกว่าเก้าคน แต่ไม่เกิน 15 คน ประกอบด้วยกรรมการทั้งชายและหญิงในสัดส่วนเท่าเทียมกัน ซึ่งมาจากการคัดเลือกกันเอง

โดยสมาชิกซึ่งกรรมการดังกล่าวเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ และมีความรับผิดชอบที่จะบริหารจัดการกองทุน ซึ่งเป็นที่ยอมรับของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง และต้องมีคุณสมบัติตามข้อ 11

ข้อ 17 กรรมการกองทุนต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังนี้

1. เป็นผู้มีชื่อในทะเบียนบ้าน และอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน
2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์
3. ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียหายทางการเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
5. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุก
7. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือ ไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่ตั้งกัก
8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540
9. ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20(3) และ(4)

ข้อ 18 คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. บริหารจัดการกองทุน รวมทั้งตรวจสอบ กำกับ ดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุน เพื่อสอดคล้องและเกื้อกูลกับกองทุนอื่นๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้าน
2. ออกระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์หรือวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุนที่ไม่ขัดแย้งกับระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดและต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก
3. รับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก ทั้งที่เป็นกลุ่ม องค์กรชุมชน หรือปัจเจกบุคคลในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

4. ดำรงและจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ อุตสาหกรรมครัวเรือนและ
วิสาหกิจชุมชน ในเขตท้องที่หมู่บ้านหรือชุมชนเมืองนั้นตลอดจนสำรวจและจัดทำข้อมูลดังกล่าว
ของกองทุนอื่นๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

5. พิจารณาการให้กู้เงินตามระเบียบหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

6. ทำนิติกรรมสัญญา หรือดำเนินการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับภาระผูกพันของกองทุน

7. จัดหรือเรียกประชุมสมาชิกตามที่กำหนดหรือ ได้ตกลงกัน หรือตามที่สมาชิกจำนวน
ไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของสมาชิกทั้งหมดลงลายมือชื่อทำหนังสือร้องขอ และจะต้องดำเนินการให้
แล้วเสร็จภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้อง

8. จัดทำบัญชีและส่งมอบเงินที่ได้รับการจัดสรร ดอกผล ผลตอบแทน หรือรายได้ที่เกิ
ขึ้นจากเงินที่ได้รับการจัดสรรจากคณะกรรมการคืนให้แก่กองทุนให้ครบเต็มตามจำนวนที่ได้รับ
อนุมัติให้เบิกจ่าย ในกรณีที่คณะกรรมการมีหนังสือหรือคำสั่งเป็นที่สุด เนื่องจากคณะกรรมการกอง
ทุนไม่ปฏิบัติตามหรือบริหารจัดการกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบหรือข้อบังคับ ที่กองทุนกำหนด

9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการกำหนดหรือมอบหมาย

ข้อ 19 กรรมการกองทุนมีวาระตำแหน่งคราวละ 2 ปี ในกรณีที่กรรมการกองทุนพ้นจาก
ตำแหน่งตามวาระ ให้คณะกรรมการกองทุนประกอบด้วยกรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และ
ให้คณะกรรมการกองทุนจัดให้มีการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งแทนกรรมการกองทุนซึ่งพ้น
จากตำแหน่งตามวาระหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อ 16 ภายในระยะเวลาสามสิบวัน
กรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับคัดเลือกอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสอง
วาระติดต่อกันมิได้

ข้อ 21 ให้คณะกรรมการกองทุนเลือกกรรมการด้วยกันเป็นประธานกรรมการกองทุน รอง
ประธานกรรมการกองทุน เหวี่ยงอุทิศกองทุน และเลขาธิการกองทุน

ข้อ 22 การประชุมคณะกรรมการกองทุนต้องมีกรรมการมาประชุมเกินหนึ่งจของจำนวน
กรรมการกองทุนทั้งหมด เท่าที่มีอยู่ในขณะนั้น จึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการกองทุน
ไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการกองทุนทำหน้าที่ประธานในที่
ประชุม ถ้าประธานกรรมการกองทุนและรองประธานกรรมการกองทุนไม่มาประชุมหรือไม่อาจ
ปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ข้อ 23 กองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง อาจประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังนี้

1. เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ
2. เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้โดยปราศจากภาระผูกพัน
3. เงินกู้ยืม
4. ดอกผลหรือผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากกองทุน

5. เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก
6. เงินค้ำหุ้น
7. เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก
8. เงินและทรัพย์สินอื่นๆ ตามระเบียบที่กองทุนกำหนด

ข้อ 25 คณะกรรมการกองทุนสามารถกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุน ให้สมาชิกถือหุ้นของกองทุนหรือมีเงินฝากสัจจะ ไว้ที่กองทุน ในการชำระค้ำหุ้น สมาชิกอาจชำระเป็นเงินทรัพย์สิน หรือแรงงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

ข้อ 27 นอกจากการประชุมใหญ่สามัญประจำปีแล้ว คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกประชุมวิสามัญเมื่อใดก็ได้ เมื่อมีเหตุที่ต้องขอมติหรือขอความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกตามระเบียบนี้หรือเมื่อคณะกรรมการกองทุนเห็นสมควร

นอกจากกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อใดก็ได้ เมื่อมีเหตุที่ต้องขอมติหรือขอความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกตามระเบียบนี้ หรือเมื่อคณะกรรมการกองทุนเห็นสมควร

นอกจากกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในระยะเวลาสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับการร้องขอเป็นหนังสือจากสมาชิกซึ่งเข้าชื่อกันมีจำนวน ไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

ข้อ 28 ในการประชุมสมาชิกต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงเป็นองค์ประชุม สมาชิกจะมอบอำนาจเป็นหนังสือให้บุคคลอื่นมาประชุมแทนก็ได้แต่ผู้รับมอบอำนาจนั้นจะรับมอบอำนาจจากสมาชิกเกินกว่าหนึ่งรายมิได้

การประชุมคราวใดมีสมาชิกมาประชุมไม่ครบองค์ประชุม ให้นัดประชุมอีกครั้งหนึ่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันนัดประชุมครั้งแรก ในการประชุมดังกล่าวมิใช่เป็นการประชุมใหญ่สามัญประจำปี เมื่อสมาชิกมาประชุม ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดก็ให้ถือเป็นองค์ประชุม

ข้อ 30 สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน โดยให้ยื่นคำขอกู้ดังกล่าวต่อคณะกรรมการกองทุนให้คณะกรรมการกองทุน พิจารณาเงินกู้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

ข้อ 31 คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่ง ไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาท ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ ตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไปแต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกินจำนวนห้าหมื่นบาท

ข้อ 35 การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้แต่ละราย การชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนให้ผู้กู้ชำระให้แล้วเสร็จสิ้นภายในกำหนดระยะเวลาไม่เงินหนึ่งปี นับแต่วันที่ทำสัญญา

การชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุนทุกประเภท ผู้กู้หรือผู้ที่นำเงินไปลงทุนจะต้องเงินไปส่งคืน ณ ธนาคาร และนำหลักฐานการส่งชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุนไปมอบให้คณะกรรมการกองทุน เพื่อเป็นหลักฐานในการจัดทำบัญชีหรือดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 36 ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระเบียบหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนด ไว้อย่างแน่นอนสำหรับจำนวนที่ขาดหรือค้างชำระ เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้ คณะกรรมการกองทุนอาจพิจารณายกเลิกหรือปรับลดเบี้ยปรับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้ คณะกรรมการกองทุนอาจพิจารณายกเลิกหรือปรับลดเบี้ยปรับ ให้แก่ผู้กู้ รายหนึ่งรายใดก็ได้เมื่อมีเหตุผลอันสมควร และด้วยความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกด้วยเสียงเกินกึ่งหนึ่งหรือดำเนินการอื่นๆ ตามระเบียบที่กองทุนกำหนด

ข้อ 37 ในกรณีที่ผู้กู้มิได้เริ่มดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้ยืมเงินหรือเมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้กุนำเงินไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจยกเลิกสัญญาและเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนที่ค้างชำระคืนเต็มจำนวนได้โดยทันที

ข้อ 38 ให้คณะกรรมการกองทุนจัดทำบัญชีของกองทุนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง และแจ้งให้สมาชิกทราบ รวมทั้งให้จัดทำสรุปผลการดำเนินงานประจำปีรายงานต่อคณะกรรมการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

3. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านวังกระสวย มีดังต่อไปนี้

1. ที่ตั้ง

ที่ตั้งของกองทุน บ้านวังกระสวย หมู่ที่ 2 ตำบลกฤษณา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

2. วัตถุประสงค์

ในการจัดตั้งกองทุนของหมู่บ้านวังกระสวย หมู่ที่ 2 มีวัตถุประสงค์ คือ

- 1) เพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการประกอบอาชีพ
- 2) เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนของหมู่บ้าน
- 3) เพื่อให้สมาชิกรู้วิธีการสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเอง

- 4) เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของหมู่บ้าน
- 5) เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกได้มีเงินออม
- 6) เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรในหมู่บ้านมีขีดความสามารถในการบริหารและจัดการระบบเงินกองทุนของตนเอง

3. แหล่งที่มาของกองทุน

- 1) เงินที่ได้รับการจัดสรรจากงบประมาณของรัฐบาล
- 2) เงินค่าหุ้นของสมาชิกกองทุน
- 3) ดอกผลหรือผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากกองทุน
- 4) เงินสภทพหรือรับบริจาคผู้ที่มีจิตศรัทธา
- 5) เงินค่าธรรมเนียมแรกเข้าของสมาชิก
- 6) เงินฝากสัจจะหรือเงินรับฝากอื่นๆ
- 7) เงินที่สมาชิกบริจาคสนับสนุนกองทุน

4. คุณสมบัติของสมาชิก

- 1) ต้องเป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านวังกระสวย หมู่ที่ 2 และอยู่ประจำ
- 2) ต้องมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านไม่น้อยกว่า 1 ปี
- 3) มีความประพฤติดี
- 4) ไม่เป็นหนี้สินล้นพ้นตัว
- 5) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- 6) ต้องมีอายุไม่น้อยกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- 7) กลุ่มกองทุนต่างๆ ภายในหมู่บ้าน
- 8) ไม่เป็นผู้บกพร่องศีลธรรมอันดีงาม จนเป็นที่รังเกียจของสังคม
- 9) ต้องมีหุ้นไม่น้อยกว่า 1 หุ้น ๆ ละ 20 บาท

5. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

- 1) ยื่นใบสมัครต่อคณะกรรมการกองทุน
- 2) คณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติตามข้อที่ 6
- 3) ต้องสมัครร่วมหุ้น ค่าธรรมเนียมแรกเข้า
- 4) สมาชิกที่ขาดคุณสมบัติให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

6. การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก

- 1) ตาย
- 2) ลาออกและได้รับการอนุมัติ ให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน
- 3) วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ

- 4) ที่ประชุมใหญ่มีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียง 2 ใน 3 ของผู้ร่วมประชุม
- 5) ประพฤติตนจัดระเบียบของกองทุน
- 6) ขาดคุณสมบัติตามระเบียบข้อที่ 6
- 7) นำทรัพย์สินของกองทุน ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุไว้

4. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่างๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 กล่าว

1. จะต้องมีการเวียนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าร่วมประชุม
2. การเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นไปตามมติที่ประชุม
3. วันที่เลือกคณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้าน

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นตามข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้

1. เป็นผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และอาศัยในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนวันที่ได้รับเลือกเป็นกรรมการกองทุน
2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุสิบปีบริบูรณ์
3. ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียหายด้านการเงิน ตลอดจนเงินยืมในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
5. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาโทษจำคุก
6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิด แกร้อการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยกเว้นทำผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สิน และผิดฐานบุกรุก
7. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการองค์กรหรือหน่วยงานที่สังกัด

- 4) ที่ประชุมใหญ่มีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียง 2 ใน 3 ของผู้ร่วมประชุม
- 5) ประพฤติตนซื่อสัตย์ของกองทุน
- 6) ขาดคุณสมบัติตามระเบียบข้อที่ 6
- 7) นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุไว้

4. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่างๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 กล่าว

1. จะต้องมีการเวียนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าร่วมประชุม
2. การเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นไปตามมติที่ประชุม
3. วันที่เลือกคณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้าน

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นตามข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้

1. เป็นผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และอาศัยในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนวันที่ได้รับเลือกเป็นกรรมการกองทุน
2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุสิบปีบริบูรณ์
3. ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ไม่คิดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียหายด้านการเงิน ตลอดจนถึงมั่นคงในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
5. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาโทษจำคุก
6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิด แกร้อการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยกเว้นทำผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สิน และผิดฐานบุกรุก
7. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการองค์กรหรือหน่วยงานที่สังกัด

8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียดิทธิคามตรา 68 วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2430
9. ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20 (3) และ (4)

5. การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมในด้านต่างๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่างๆ ดังนี้

1. การสร้างจิตสำนึกและกระบวนการการเรียนรู้ร่วมกัน ต้องช่วยกันบริหารจัดการโดยประชาชนเพื่อประชาชน
2. เลือกสรรคนดีเป็นคณะกรรมการกองทุน ทุกคนต้องพร้อมที่จะร่วมกันกำหนดวิธีการและดำเนินการคัดเลือกกันเอง
3. ความพร้อมในการจัดทำระเบียบข้อบังคับ เมื่อดำเนินด้านการเลือกคณะกรรมการกองทุนแล้ว คณะกรรมการกองทุนและประชาชนร่วมกันจัดทำระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการบริหาร โดยความเห็นชอบ
4. การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เมื่อจัดระเบียบข้อบังคับหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการกองทุน คณะกรรมการกองทุนและสมาชิกจะต้องร่วมกันดำเนินการตามกติกาที่วางไว้
5. การขอรับการจัดสรรเงินของรัฐบาล เมื่อกองทุนได้ดำเนินการจัดตั้งกองทุนเรียบร้อยแล้ว ต้องมีความพร้อมในการขอรับการจัดสรรเงินจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยมีการขอขึ้นทะเบียนกองทุนพร้อมกับเอกสารที่เกี่ยวข้องและมีการเปิดบัญชีกับธนาคารเพื่อรับการจัดสรรเงินจากรัฐบาลต่อไป

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้ นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้อย่างหนึ่งไม่เกินจำนวน 2 หมื่นบาท ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้อย่างใดเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิก เพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดแต่ทั้ง

นี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกินจำนวนห้าหมื่นบาท การอนุมัติเงินกู้จะถูกเงินให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสม

2. ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติอนุมัติเงินกู้ยืม ตามคำขอทั้งหมดหรือบางส่วนให้บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงินตลอดจน เงื่อนไขและรายละเอียดในการอนุมัติเงินกู้แจ้งให้ผู้ขอกู้และธนาคารรับทราบโดยเร็ว

3. คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ ไม่ว่าจะ เป็นบุคคลทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กองทุนกำหนด

4. ให้คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ย หรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้เป็นอัตราที่แน่นอน ตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก โดยคำนึงถึงจรรยาบรรณและสถานะเศรษฐกิจ และสังคมในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นหลัก และปิดประกาศอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนดังกล่าวอย่างเปิดเผย

5. การกำหนดระยะเวลาคืนชำระเงินกู้ ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาถึงความเหมาะสมของสัญญาเงินกู้แต่ละราย การชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย หรือค่าตอบแทนให้ผู้ชำระให้เสร็จสิ้น ภายในกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันที่ทำสัญญาการชำระเงินกู้หรือเงินทุนทุกประเภทผู้กู้หรือผู้ที่นำเงินไปลงทุน ไปมอบให้กับคณะกรรมการกองทุน เพื่อเป็นหลักฐานในการจัดทำบัญชีหรือดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

6. ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระเงินต้นคืนพร้อมดอกเบี้ยและค่าตอบแทนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างแน่นอน สำหรับจำนวนที่ขาดหรือค้างชำระเว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้

7. ในการฉ้อโกงที่ผู้กู้มิได้เริ่มดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้ยืมเงินหรือเมื่อหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้กู้ นำเงิน ไปใช้นอกกรอบ วัตถุประสงค์โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจยกเลิกสัญญาและเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ย หรือค่าตอบแทนที่ค้าง

7. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพพีโมเดล

แนวความคิดและรูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) สตัฟเฟิลบีม กล่าวว่า “การประเมินเป็นกระบวนการของระบุหรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการรวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวม ข้อมูลและนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ โดยมีความคิดพื้นฐาน

ศึกษาได้ศึกษามาแล้ว ในหน่วยที่ 1 ของชุดวิชาที่ 1 ว่าด้วยการวิจัยชุมชน อักษรย่อดังกล่าวมีความดังนี้

C	ย่อมาจาก	Context	คือ	บริบทของหน่วยระบบ
I	ย่อมาจาก	Input	คือ	ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Process	คือ	กระบวนการของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Product	คือ	ผลผลิตของหน่วยระบบ

3.1 แนวคิดและรูปแบบการประเมินชีพของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam' s CIPP Model) สตัฟเฟิลบีม กล่าวว่า “การประเมิน เป็นกระบวนการของการระบุหรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการสนใจ” โดยมีแนวความคิดพื้นฐาน คือ

แผนภูมิที่ 1 แนวคิดพื้นฐานการประเมินของสตัฟเฟิลบีม

สตัฟเฟิลบีม ได้จำแนกออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดหรือระบุข้อมูลที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศเพื่อนำเสนอผู้บริหาร

และสตัฟเฟิลบีม ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อของรูปแบบการประเมินแบบซิปป (CIPP Model) ที่มาจากอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของแต่ละประเด็นที่จะประเมิน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

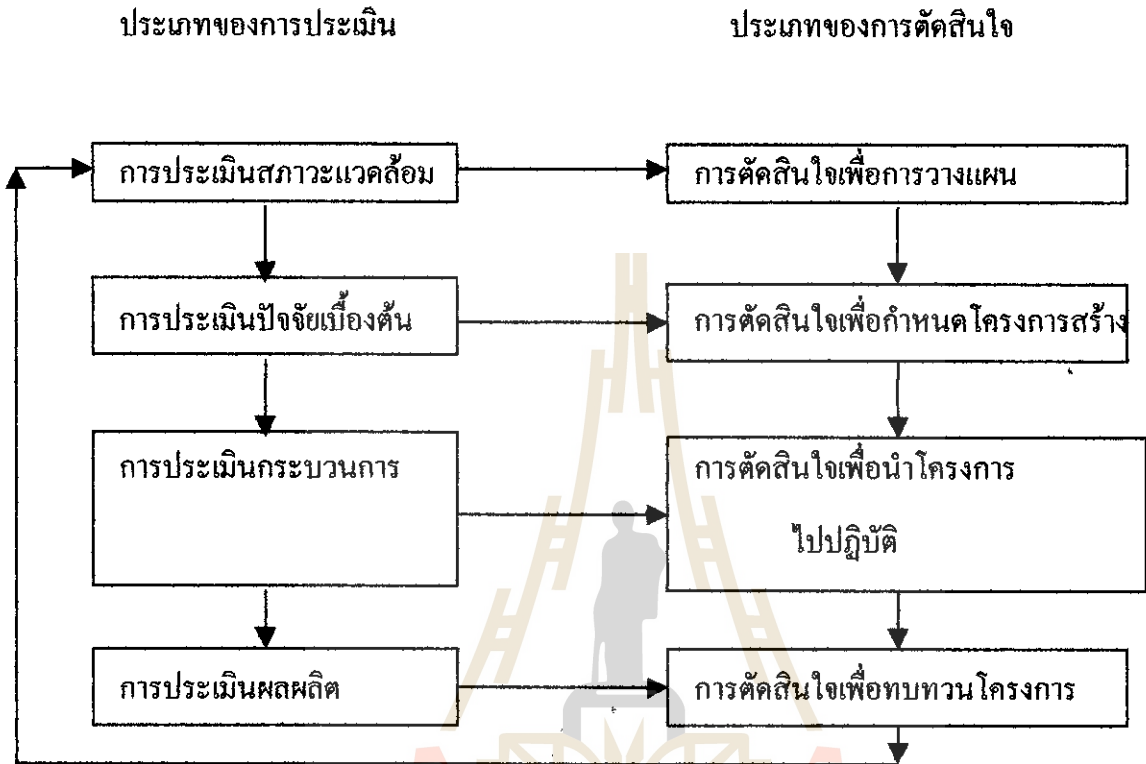
1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการพิจารณาดำเนินโครงการ
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมความพอเพียงของทรัพยากร
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุงให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน
4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ

นอกจากนี้ได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมิน ดังนี้

- 1) การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planing Decisions) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ประเมินสภาพแวดล้อมที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินการ
- 2) การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยเบื้องต้น ที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดโครงการของแผนงาน และขั้นตอนของการดำเนินการของโครงการ
- 3) การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementing Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด
- 4) การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ ข้อมูลจากการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุติ ล้มเลิก หรือปรับขยายโครงการที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

และสตัฟเฟิลบีมได้นำเสนอแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจและประเภทของการตัดสินใจ ดังแผนภูมิ

แผนภูมิ ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการประเมินและการตัดสินใจของสตัฟเฟิลบีม

8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติกองทุนแล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจ ของชุมชนอย่างยั่งยืน โดยจัดสรรทุนการศึกษาแก่บัณฑิตให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ โดยกำหนดให้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารการจัดการการเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัย และการประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมถึงการเรียนรู้ชุมชนการประเมินผลและพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ

9. เอกสารหลักวิชาอื่นๆ

1. แนวความคิดของศตฟเฟิลบีม
2. แนวความคิดของไทเลอร์

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

บทควาหน้า

การดำเนินโครงการเป็นการปฏิบัติงานตามแผนการที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้าก่อนเริ่มต้นโครงการ และการประเมผลของโครงการเกี่ยวกับการดำเนินการจะกระทำได้เมื่อมีการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ เพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ และบรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการนั้น การติดตามกำกับ (Monitoring) ซึ่งจัดเป็นการประเมินการดำเนินโครงการลักษณะหนึ่งที่แตกต่างจากการประเมินประเภทอื่นๆ ตรงที่เป็นการประเมินที่ประกอบไปด้วยการติดตามกำกับสามารถใช้เป็นสารสนเทศในการตัดสินใจ และปรับปรุงโครงการได้

การติดตามกำกับ (Monitoring) หมายถึง กระบวนการของการวัดหรือตรวจสอบหรือศึกษาการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยเบื้องต้น (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) ที่เกิดขึ้นในช่วงของการดำเนินงานตามโครงการ ซึ่งคำว่า “การติดตามกำกับ” มักจะใช้กับการติดตามในด้านการจัดหา การเคลื่อนย้าย และการนำทรัพยากรของโครงการมาใช้ในการดำเนินงานตามโครงการว่าเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในแผนและกำหนดการหรือไม่

สำหรับการประเมินโครงการนั้น หมายถึง กระบวนการในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับมาตรฐาน (Standard) หรือสิ่งที่กำหนดไว้ว่าการดำเนินงานของโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพหรือประสิทธิภาพ หรือ ไม่เพียงใด โดยที่มาตรฐานดังกล่าวอาจเป็นวัตถุประสงค์ เป้าหมาย นโยบาย เวลา หรือ งบประมาณ เป็นต้น

จากความหมายข้างต้นจะเห็นได้ว่า การติดตามกำกับและประเมินโครงการมีความสัมพันธ์และสนับสนุนซึ่งกันและกันกล่าวคือ การติดตามกำกับเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์มาใช้ในการประเมินผล และอธิบายความสำคัญตลอดจนแนวโน้มของผลที่เกิดขึ้นตามมา

แต่อย่างไรก็ตามการติดตามกำกับและการประเมินผลโครงการก็มีความแตกต่างกันในเรื่องของการกำหนดระยะเวลา กล่าว คือ การติดตามกำกับเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นต่อเนื่องและดำเนินการระยะเวลาดำเนินโครงการ โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ได้ข้อมูลจากการติดตามกำกับไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินงานตามโครงการ ส่วนการประเมินผลเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติเป็นระยะๆ เช่น อาจจะทำก่อนการดำเนินงานตามโครงการ ในระหว่างดำเนินงานตามโครงการหรือปฏิบัติเมื่อโครงการเสร็จสิ้นแล้ว

และเมื่อพิจารณาถึงลักษณะของการวิเคราะห์ของการติดตามกำกับและการประเมินผลก็แตกต่างกัน กล่าวคือการติดตามกำกับวิเคราะห์เพียงเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของการดำเนินงานของโครงการว่าเป็นไปตามแผนปฏิบัติการ เป้าหมาย และงบประมาณที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใดโดยการติดตามกำกับ จะเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้บริหาร โครงการก็ตระหนักถึงผลลัพธ์เกิดขึ้นว่าเป็นไปตามเป้าหมาย และสอดคล้องกับปัจจัยนำเข้ามากน้อยเพียงใด และทั้งนี้อาจรวมถึงปัจจัยภายนอกที่อาจจะเกิดขึ้น และส่งผลกระทบต่อเป้าหมายและระยะเวลาของการดำเนินงานตามโครงการอีกด้วย

แต่การประเมินผลจะวิเคราะห์เพื่อหาข้อสนเทศที่ลึกกว่าการติดตามกำกับ ซึ่งการประเมินผลจะเป็นวิธีการที่จะนำไปสู่การประเมินความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของโครงการที่ได้ดำเนินการ การประเมินผลจะช่วยให้ทราบถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และที่จะเกิดขึ้นในอนาคตนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์ของโครงการ และเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ อีกนัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่า การประเมินผลเป็นกระบวนการในการชี้วัดความมีประสิทธิภาพของโครงการนั้น ก็คงพิจารณาว่าผลลัพธ์ที่ได้นั้น ได้ใช้เวลางบประมาณและแรงงาน ซึ่งเป็นต้นทุนในการดำเนินงาน ตามโครงการน้อยที่สุดหรือไม่ และผลกระทบในเบื้องต้น และระยะยาวทั้งนี้ผู้เกี่ยวข้องจะได้นำเอาข้อสรุปดังกล่าวไปใช้ประกอบการพิจารณาปรับปรุงโครงการและใช้ในการวางแผนต่อไปในอนาคต

การประเมินนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบความจริง 9 ประการ ได้แก่

1. รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ
2. ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล
3. ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา
4. ตัวชี้วัดประเมิน โครงการ โดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา
5. ตัวชี้วัดผลการทดลองวิธีการใหม่และตัวแปรที่ศึกษา
6. ตัวชี้วัดการประมวลเทคนิควิธีและตัวแปรที่ศึกษา

7. ตัวชี้วัดอื่นๆ ที่เกิดขึ้น
8. ข้อจำกัดของการทำสารนิพนธ์
9. การแจกแจงตัวแปรและลักษณะค่าของตัวแปร

1. รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ

1.1 รูปแบบการประเมิน

การเลือกรูปแบบการประเมินเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการประเมินโครงการ ควรจะได้มีการพิจารณาความเหมาะสมหรือความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและจุดประสงค์ของโครงการที่จะประเมินและจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่า ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมิน ได้จำแนกรูปแบบการประเมินตามจุดประสงค์ของการนำไปใช้เป็น 3 รูปแบบดังนี้

1. รูปแบบการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมาย (Objective Base Evaluation Model)

เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นการตรวจสอบผลที่คาดหวังว่าจะเกิดขึ้นหรือไม่ โดยตรวจสอบผลที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายกับผลที่เกิดจากการปฏิบัติงาน โครงการว่างบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินที่นำเสนอแนวคิดในรูปแบบนี้ ได้แก่ ไทเลอร์ ฮอร์น บาค และเกริก แพตทริก เป็นต้น

2. รูปแบบการประเมินเพื่อตัดสินใจ (Decision Oriented Evaluation Model)

เป็นรูปแบบการประเมินที่มีหลักการของการประเมินที่เป็นระบบ โดยมีการกำหนดขั้นตอนในการดำเนินการ ที่จะทำให้สารสนเทศ เพื่อที่จะนำไปใช้ประกอบการพิจารณา การตัดสินใจที่เหมาะสม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินที่นำเสนอแนวคิดในรูปแบบนี้ ได้แก่ สตัฟเฟิลบีม อัลคิน เป็นต้น

3. รูปแบบการประเมินเพื่อการตัดสินใจคุณค่า (Value Oriented Evaluation Model)

เป็นรูปแบบการประเมินที่มีหลักการว่า การประเมินเป็นการกำหนดคุณค่า หรือดีราคาของสิ่งที่ได้รับการประเมิน รวมทั้งการให้ความสำคัญกับผลผลิตทั้งหมดของโครงการ โดยใช้กระบวนการประเมินที่เป็นระบบ ผสานกับวิธีการแบบธรรมชาติ (Naturalistic Approach) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินที่นำเสนอแนวคิดในรูปแบบนี้ ได้แก่ สคริพเพน สเตก โพรวิท เป็นต้น

รูปแบบการประเมินเป็นการประเมินเชิงระบบ คือ CIPP Model จะประเมินในด้านต่างๆ ดังนี้ คือ

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของชุมชน คำว่า “บริบท หมายถึง สภาพแวดล้อมซึ่งอยู่รอบๆ หน่วยระบบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าทั้งปวงของหน่วยระบบการบริหารจัดการและของหน่วยระบบกิจการของผู้กู้

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการของทั้งสองหน่วยระบบ คือ หน่วยระบบบริหารจัดการกองทุนและหน่วยระบบกิจการของผู้กู้

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นในหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ และหน่วยระบบการดำเนินการของผู้กู้ (แต่ละราย Evaluation Model)

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

ในการประเมินโครงการใดๆ การเก็บรวบรวมข้อมูลจะต้องมีความเหมาะสมกับการใช้รวบรวมข้อมูลมีลักษณะแตกต่างกัน ดังนั้นจะต้องมีการเลือกเครื่องมือที่เหมาะสมที่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้สอดคล้องกับความต้องการ ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่ แบบรายงานต่างๆ (บร.) และแบบเก็บข้อมูลอื่นๆ เพิ่มเติมเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนี้

- 1) แบบรายงาน บร. 1   แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน
- 2) แบบรายงาน บร. 2   แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน
- 3) แบบรายงาน บร. 3   แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทศนคคคที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน
- 4) แบบรายงาน บร. 4   แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน
- 5) แบบรายงาน บร. 5   แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 6) แบบรายงาน บร. 6   แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- 7) แบบรายงาน บร. 7   แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความ
เข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน
- 8) แบบรายงาน บร. 8   โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์
- 9) แบบรายงาน บร. 9   แบบบันทึกการสัมภาษณ์
- 10) แบบรายงาน บร. 10   แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน
- 11) แบบรายงาน บร. 11   แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี
- 12) แบบรายงาน บร. 12   การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน
- 13) แบบเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในลักษณะอื่นๆ

2. ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูล

2.1 ตัวชี้วัด หมายถึง ข้อความที่แสดงหรือระบุประเด็นที่ต้องการประเมินหรือตัวแปรที่ต้องการศึกษานั้น จะบรรลุผลสำเร็จตามเกณฑ์นั้น จะมีสภาพหรือคุณลักษณะที่ค่อนข้างเป็นรูปธรรมอย่างไร ซึ่งตัวชี้วัดจะมีทั้งในส่วนที่แสดงลักษณะในเชิงปริมาณและในส่วนที่แสดงลักษณะในเชิงคุณภาพ

หลักการของการสร้างตัวชี้วัด

ในการสร้างตัวชี้วัดที่ดีจำเป็นต้องมีหลักการที่ใช้เป็นเป้าหมายในการดำเนินการมีดังนี้

1. เลือกใช้/สร้างตัวชี้วัดที่เป็นตัวแทนหรือที่สำคัญเท่านั้น
2. ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จะต้องพิจารณาข้อมูลที่อยู่ในระบบเป็นสำคัญ
3. คำอธิบายหรือการกำหนดตัวชี้วัดควรจะเป็นวลีที่มีความชัดเจน
4. ตัวชี้วัดอาจจะกำหนดได้ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพก็ได้
5. ค่าของตัวชี้วัดในเชิงปริมาณอาจคำนวณหาได้จากการใช้ การแจกแจง อัตราส่วน สัดส่วน ร้อยละ ค่าจากการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง หรือค่าการกระจายข้อมูลเป็นต้น

และในการกำหนดตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ครั้งนี้ผู้ทำสารนิพนธ์ได้กำหนดตัวชี้วัดตามกรอบความคิดทฤษฎีเชิงระบบหรือตามกรอบการประเมินแบบซีพีพีโมเดล (CIPP Model) ดังกล่าวไว้ในบทที่ 1

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้
(หน่วยระบบ A) ได้แก่

- 1) ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)
- 2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)
- 3) ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator)
- 4) ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator)

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบดำเนินการเองผู้ดูแลราย (หน่วยระบบ B) ได้แก่

- 1) ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)
- 2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)
- 3) ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator)
- 4) ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator)

2.2 แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล

แหล่งข้อมูล หมายถึง แหล่งที่เก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคน เอกสาร วัตถุ หรือสถานการณ์ ที่สามารถให้ข้อมูลตามตัวชี้วัดที่กำหนด เพื่อใช้ตอบประเด็นคำถาม โดยจะต้องมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของโครงการนั้นๆ ซึ่งจำแนกแหล่งข้อมูลดังนี้

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data Source) เป็นแหล่งข้อมูลที่ผู้ประเมินสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้โดยตรงจากกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง
2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data Source) เป็นแหล่งข้อมูลที่ผู้ประเมินได้เลือกใช้ข้อมูล จากแหล่งข้อมูลที่มีผู้เก็บรวบรวมและสรุปผลไว้แล้ว อาทิ เอกสาร หลักฐาน จดหมายเหตุ บันทึกต่าง ซึ่งการนำข้อมูลจากแหล่งข้อมูลนี้มาใช้จะต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องและความเชื่อมั่นของข้อมูลที่จะสามารถตอบคำถามได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล คือ กระบวนการที่มีขั้นตอนเริ่มต้น ตั้งแต่การระบุประเด็นที่ต้องการการเก็บรวบรวม การจัดลำดับข้อมูลอย่างเป็นระบบด้วยวิธีการและหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนแน่นอน และมีการกำหนดตัวชี้วัดของประเด็นที่ต้องการประเมิน ซึ่งข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มีทั้งในเชิงปริมาณ ที่เป็นตัวเลข และเชิงคุณภาพที่เป็นการบรรยาย ลักษณะของข้อมูลในรูปแบบของข้อความ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การทดสอบ (Testing) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ หรือความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นของแต่ละบุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมเดียวกัน
2. การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเผชิญหน้าระหว่างผู้ประเมินกับผู้ให้การประเมินที่เป็นรายบุคคลหรือกลุ่มบุคคล เพื่อสนทนากันในประเด็นที่ผู้ประเมินต้องการข้อมูล
3. การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วจัดส่งให้กลุ่มเป้าหมายได้ดำเนินการตามคำชี้แจง ที่กำหนดให้เมื่อตอบคำถามเสร็จแล้วให้ส่วนกลับคืนแก่ผู้ประเมิน
4. การสังเกต (Observation) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายตามโครงสร้างของพฤติกรรมที่ต้องการสังเกต โดยที่กลุ่มเป้าหมายไม่รู้ตัวจะทำให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับความเป็นจริงที่ต้องการ
5. เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายๆ รอบ โดยที่กลุ่มเป้าหมายจำนวน 20-25 คน ไม่จำเป็นต้องมาเผชิญหน้าในการอภิปรายเพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน แต่จะใช้แบบสอบถามและแบบสรุปข้อมูลในการตรวจสอบข้อสรุปที่สอดคล้องกัน แต่จะใช้แบบสอบถามและแบบสรุปข้อมูลในการตรวจสอบข้อมูลสรุปที่สอดคล้องกัน ได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการ โดยใช้เพทนาเดลฟาย
6. การอภิปรายกลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับจำนวน 7-8 คน มาร่วมแสดงความคิดเห็นที่ได้รับการกระตุ้น จากคำถามของผู้ประเมิน โดยมีการบันทึกข้อมูล เกี่ยวกับความคิดเห็นและปฏิกิริยาของกลุ่มสมาชิกของกลุ่มเป้าหมายระหว่างแสดงความคิดเห็นที่อาจจะนำไปใช้ประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูล

แนวทางดำเนินงานด้านข้อมูล ในการทำสารนิพนธ์นั้น ไม่ได้เน้นความเคร่งครัดในวิธีวิจัยที่จะมุ่งควบคุมการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลแต่มุ่งให้ได้เนื้อหาสาระ และของหลักวิชาที่รวบรวมมาได้ดังนั้น จึงไม่ได้แสดงวิธีการโดยละเอียดในการเก็บข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับแต่ละตัวชี้วัดขึ้นอยู่กับลักษณะ และธรรมชาติของตัวชี้วัดนั้นๆ ทั้งตัวชี้วัดของหน่วยระบบบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ดูแล และตัวชี้วัดของหน่วยระบบ การดำเนินการกิจการของผู้ดูแลแต่ละสาย

วิธีการใช้เก็บข้อมูลและการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ประกอบด้วยหลายวิธี ได้แก่

- 1) การสัมภาษณ์โดยใช้แบบ บร. ต่างๆ
- 2) การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน
- 3) การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม
- 4) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

วิธีสังเคราะห์ข้อมูล ในการสังเคราะห์ข้อมูลที่เก็บมาได้ด้วยวิธีต่างๆ ผู้ศึกษาได้นำ ข้อมูลในเรื่องเดียวกันมาประมวลเข้าด้วยกัน ถ้าพบว่ามีข้อแตกต่างก็ทำการตรวจสอบกับแหล่งที่มา หรือแหล่งอื่นที่มีความเชื่อถือได้ จากนั้นจึงนำมาเรียบเรียงและจัดกลางจนได้ประเด็นที่ชัดเจน

3. ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา

ตัวชี้วัดบริบท หมายถึง ตัวชี้วัดสภาพแวดล้อมของหน่วยระบบ A เป็นสำคัญ

ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบกองทุนหมู่บ้าน แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

1. บริบทระดับประเทศ เช่น สภาพของดิน ฟ้า ไม้ สภาพศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และตัวบ่งชี้อื่นๆ ในแบบรายงาน

ดังนี้

ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ หรือ ตัวชี้วัดบริหารรอบนอก ประกอบไปด้วยตัวแปร

- 1.1 ความยากจนของประเทศ
- 1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม
- 1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ
- 1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน
- 1.5 ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน
- 1.6 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท บางคนเรียกว่าความล่มสลายของท้องถิ่นชนบท

1.7 ค่านิยมในกระแสวิวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

1.8 อื่นๆ

2. บริบทระดับท้องถิ่น เช่น สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านและชุมชนนี้ สภาพป่า และหนองน้ำสภาพที่ดินทำกินของชาวบ้านในหมู่บ้านหรือชุมชน และตัวบ่งชี้อื่นๆ ในแบบรายงาน ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น หรือ ตัวชี้วัดบริบทภายในท้องถิ่น ประกอบไปด้วย ตัวแปรดังต่อไปนี้

2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

2.2 สภาพปัจจุบัน

2.3 ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน

2.4 ด้านวัฒนธรรม

2.5 ข้อมูลด้านอื่นๆ เช่น

- ลักษณะบางประการด้านเศรษฐกิจและอาชีพ เช่น การมีหนี้สินของชาวบ้าน การมีที่ทำกินของตนเอง การเช่าที่ทำกิน การมีทัศนคติอยากได้สิ่งนั้นสิ่งนี้ จนต้องขายทรัพย์สินเดิมหรือกู้หรือยืมสินทรัพย์การตลาดสำหรับผลิต และระดับฐานะทางการเงินหรือสินทรัพย์
- วัฒนธรรมประเพณี หรือแบบแผนการดำเนินชีวิตที่เด่นๆ ของท้องถิ่นหรือชุมชน
- ลักษณะบางประการที่เป็นศักยภาพในด้านดี ซึ่งจะเอื้อต่อการสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนให้แก่ชุมชน เช่น ความสามัคคี ความขยัน การมีแหล่งท่องเที่ยว การมีแหล่งอาหารเป็นต้น
- ลักษณะบางประการที่สื่อถึงความไม่เข้มแข็งของชุมชนหรือท้องถิ่น เช่น การละทิ้งถิ่น การแตกแยกของครอบครัว ความไม่สามัคคี โรคภัยประจำท้องถิ่น เป็นต้น

4. ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยภาพรวมตามแนวคิดเชิงระบบประกอบไปด้วย 2 หน่วยระบบดังนี้

1. หน่วยระบบ A หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้
2. หน่วยระบบ B หน่วยระบบการดำเนินการของผู้กู้แต่ละราย

ในการทำสารนิพนธ์ดังกล่าว จะมีหัวข้อสารนิพนธ์เป็นการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาในชุมชน ที่ผู้เขียนปฏิบัติงานอยู่โดยการนำผลการประเมินมาเขียนในสารนิพนธ์สิ่งที่ต้องประเมินจะเห็นได้ดังแผนภูมิ

หน่วยระบบ A : หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้

ผลผลิต (O)

กระบวนการ (P)

ปัจจัยนำเข้า (I)

- จำนวนผู้ได้ผู้ = O_1
- ยอดเงินให้ผู้ = O_2
- กองทุนสะสม = O_3
- ชื่อเสียงของชุมชน = O_4
- อื่นๆ เช่น = O_n
- ศึกษามานงาน

- P_1 = การคัดเลือกผู้
- P_2 = การแนะนำวิธีทำธุรกิจ
- P_3 = การรับชำระหนี้
- P_4 = การทำบัญชี
- P_5 = การช่วยเหลือ
- P_n = กิจกรรมอื่นๆ เช่น บทบาทของนักศึกษา

- I_1 = นโยบายของรัฐบาล
- I_2 = เงิน 1 ล้านบาท
- I_3 = คณะกรรมการหมู่บ้าน
- I_4 = เงินที่ผู้ชำระคืน
- I_5 = ผู้สมัครขอ
- I_n = อื่นๆ เช่น นักศึกษา บัณฑิตและทุนสะสมของหมู่บ้าน

อาจถือเป็นหน่วยระบบ AA : ทุนสะสมของหมู่บ้าน

ทุนสะสมของหมู่บ้าน

หน่วยระบบ B : หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้นำแต่ละราย ($B_1 \dots B_n$)

ผลผลิต (O)

กระบวนการ (P)

ปัจจัยนำเข้า (I)

- เงินที่กู้มาได้ = I_1
- เงินอื่นๆ = I_2
- สถานที่+วัสดุ = I_3
- เทคนิควิธีทำงาน = I_4
- อื่นๆ เช่น = I_n
- นักศึกษามานงาน

- P_1 = การทำกิจกรรมดูวิธี
- P_2 = การทำตลาดที่ดี
- P_3 = การหาวัสดุที่ดี
- P_4 = การทำบัญชี
- P_5 = การวิเคราะห์ประเมิน
- P_n = กิจกรรมอื่นๆ เช่น

- O_1 = นโยบายของรัฐบาล
- O_2 = เงิน 1 ล้านบาท
- O_3 = คณะกรรมการหมู่บ้าน
- O_4 = เงินที่ผู้ชำระคืน
- O_n = อื่นๆ เช่น นักศึกษา ได้เรียนรู้ธุรกิจ

อาจจะถือว่าเป็น หน่วยระบบ BB : ทุนสะสมของแต่ละราย

ทุนสะสมของเจ้าของกิจการ

บริษัท (C)

จากแผนภาพจะเห็นตามหลักการของทฤษฎีระบบ และสิ่งเหล่านี้ คือ

ตัวชี้วัดการประเมินโครงการ โดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยภาพตามแนวคิดเชิงระบบประกอบไปด้วย 2 หน่วยระบบดังนี้

1. หน่วยระบบ A หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้
2. หน่วยระบบ B หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

ดังนั้นในการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อที่จะประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จึงเป็นตามกรอบความคิดทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งได้รายการตัวชี้วัดดังนี้

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) สำหรับตัวชี้วัดบริบทของหน่วยงาน A นี้ก็คือตัวชี้วัดที่กล่าวมาแล้ว คือ จะมีตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ และตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

2.1 นโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

2.2 เงิน 1 ล้านบาท

2.3 คณะกรรมการหมู่บ้าน

2.4 ผู้สมัครขอกู้

3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

1.1 การคัดเลือกผู้กู้

1.2 การแนะนำวิธีทำธุรกิจ

1.3 การรับชำระหนี้

1.4 การทำบัญชี

1.5 การช่วยหาตลาด

4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่ ตัวแปร

- จำนวนผู้กู้

- ยอดเงินให้กู้

4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

- จำนวนผู้ที่กู้ได้
- จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน
- การขยายกิจการของผู้กู้
- การเกิดกิจการใหม่ๆ ขึ้นในท้องถิ่น

4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)

- กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง
- ท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้
- ท้องถิ่นมีเครือข่ายการตลาด
- ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัดของหน่วย B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1.1 ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดบริบทชนิดเดียวกับ ตัวชี้วัดระดับประเทศของหน่วย A

1.2 ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น ซึ่งเน้นตัวชี้วัดบริบทชนิดเดียวกับ ตัวชี้วัดระดับท้องถิ่นของหน่วยระบบ A

1.3 ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว
- ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือญาติ
- หนี้สินนายทุนนอกระบบของผู้กู้
- หนี้สินธนาคารของผู้กู้
- อาชีพหลักของผู้กู้

- รายได้ของครอบครัว
- ประสบการณ์ในการดำเนินการ

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 2.1 เงินที่กู้มาได้
- 2.2 เงินอื่นๆ
- 2.3 สถานที่ วัสดุคิบ
- 2.4 เทคนิควิธีทำงาน
- 2.5 กำลังทำงาน

3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วย B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 3.1 การทำกิจการถูกวิธี
- 3.2 การหาตลาดที่ดี
- 3.3 การหาวัสดุคิบที่ดี
- 3.4 การทำบัญชี
- 3.5 การวิเคราะห์ประเมิน

4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

- 4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่
  - รายได้เป็นเงิน
  - ผู้กู้ได้ผลผลิตเป็นสิ่งของ
- 4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) ได้แก่
  - ผู้กู้ได้ขยายกิจการ
  - ผู้กู้ได้ทำการกิจการด้วยเทคนิควิธีที่ดีขึ้นอันเนื่องมาจากการได้มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) ได้แก่

- ผู้ที่มีการพึ่งตนเอง
- ผู้ที่มีศักยภาพ และมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน
- การกลับคืนถิ่นของประชาชน

กล่าวโดยสรุป ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B นั้นมีความเชื่อมโยงต่อกัน เช่น ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัว ต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบ B

ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบ เพราะหน่วยระบบ A ประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือ ถ้าหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ประสบความสำเร็จ เงินที่ผู้ชำระคืนก็จะส่งเข้าไปเป็นปัจจัยนำเข้าให้แก่หน่วยระบบ A มากขึ้น ในทำนองคล้ายกันกับผลผลิตของหน่วยระบบ A คือ ยอดเงินกู้ที่ให้กับผู้กู้ ถ้าออกไปสู่คนดีและมากพอ หน่วยระบบ B จะประสบความสำเร็จด้วย

5. ตัวชี้วัดผลการทดลองวิธีการใหม่และตัวแปรที่ศึกษา

การทดลองวิธีใหม่ หมายถึง การนำวิธีปฏิบัติงาน (Process) แบบใหม่ๆ ไปใช้กับระบบบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ และระบบการดำเนินการของผู้กู้แต่ละราย ดังรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ตัวชี้วัดผลการทดลองวิธีการใหม่ในหน่วยระบบ A คือหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
  - 1.1 การทำบัญชีแบบใหม่
  - 1.2 การหาตลาดใหม่ให้กับธุรกิจ
  - 1.3 การเชื่อมโยงตลาดระหว่างหมู่บ้าน
  - 1.4 อื่นๆ (ที่นักศึกษาพบเห็นหรือผู้วิจัยเริ่มให้มีการทำ)
2. ตัวชี้วัดผลการทดลองวิธีใหม่ในหน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินการของผู้กู้แต่ละราย ประกอบด้วยตัวแปร ดังต่อไปนี้
  - 2.1 วิธีการปลุกมันสัมปะหลัง
  - 2.2 วิธีการปลุกอ้อย

2.3 วิธีการหาตลาดที่ดี

2.4 วิธีผลิตไวน์ ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ 1 ผลิตภัณฑ์ 1 ตำบลของหมู่บ้านวังกระสวย

6. ตัวชี้วัดการประมวลเทคนิควิธีและตัวแปรที่ศึกษา

ตัวชี้วัดการประมวลเทคนิควิธีการดำเนินงาน หมายถึง จัดกลุ่มผู้รู้ที่ทำกิจการเดียวกัน โดยคิดกระบวนการวิธีทำงาน (Work Procedure) ในแนวคิดเชิงระบบ เช่น หน่วยระบบในการทำอาชีพทำไวน์มันส์ปะหลังของผู้รู้ จำนวนเกินร้อยละ 50 ของผู้รู้ ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ ประกอบไปด้วยปัจจัยนำเข้าและผลผลิตที่ดีนั้นจะต้องทำการพิจารณาตัวแปรดังต่อไปนี้

1. การใช้ปัจจัยนำเข้าที่ดี ด้านคุณสมบัติและปริมาณที่พอเหมาะได้แก่สภาพภูมิอากาศและสภาพดินเป็นลักษณะของดินทราย เหมาะสำหรับการปลูกมันส์ปะหลัง เพราะมันส์ปะหลังเป็นพืชที่ทนกับสภาพอากาศที่แห้งแล้งได้ดี

2. การมีกระบวนการที่ดี ได้แก่ กระบวนการเพราะปลูกที่ดีอย่างมีระบบ ในการปลูกมันส์ปะหลังนั้น จะมีการไถ 2 ครั้งก่อน การไถครั้งแรกเพื่อเป็นการพรวนดินให้ร่วน การไถครั้งที่ 2 เป็นการ ไถกลับไปพุ่มกับปุ๋ย แล้วทำการซักร่อง เพื่อทำการปลูกไปพร้อมกัน พอมันส์ปะหลังเริ่มงอกจะมีวัชพืชที่เรียกกันทั่วไปว่า รุนมัน เราจึงทำการกำจัด เมื่อมันส์ปะหลังโตคลุมดิน รุนมันก็จะไม่สามารถขึ้นได้ เมื่อมันมีอายุประมาณ 10 – 12 เดือน จึงมีการขุดมาขาย

3. การได้ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพ และปริมาณเหมาะสมได้แก่ การดูแลรักษาใส่ปุ๋ยกำจัดวัชพืชอย่างสม่ำเสมอ เช่นในการปลูกมันส์ปะหลัง แม้ว่าจะเป็นพืชที่ไม่ต้องการ การดูแลรักษามากนัก ก็ควรจะต้องใส่ปุ๋ย และกำจัดวัชพืชตามเวลาที่เหมาะสม ทางด้านการตลาดรองรับในท้องถิ่น เช่น โรงงานรับซื้อหัวมันสดในพื้นที่หลายๆ แห่งตามราคาที่เหมาะสม

7. การแจกแจงตัวแปรและลักษณะค่าของตัวแปร

ต่อไปนี้เป็นรายการตัวแปรที่จะให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุวัตถุประสงค์ทั้ง 4 ประการของการทำสารนิพนธ์ บรรดาตัวแปรที่ปรากฏในตอนนี้ ส่วนใหญ่ได้มาจากการนำเอาตัวแปรมาแจกแจงและเรียบเรียงใหม่ และจะมีตัวแปรใหม่ๆ บางตัวเพิ่มขึ้น เพื่อตอบคำถามพร้อมกันนี้ จึง แสดงลักษณะของค่าของตัวแปรเพื่อสะดวกแก่การเก็บข้อมูลและเขียนสรุปผล

วัตถุประสงค์ประการที่ 1 เพื่อทราบว่างกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บรรลุเป้าหมาย 5 ข้อ เพียงใดอันได้แก่

1.1 การเกิดกองทุน

ตัวแปร

ลักษณะค่าของตัวแปร

1. การมีกองทุนหมู่บ้าน	- มีกองทุนอยู่ก่อนแล้วก็กองทุน - มีกองทุนขึ้นมาใหม่จากเงินกองทุน 1 ล้าน
2. การมีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน	- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน - มีบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับกองทุนมาให้ความรู้
3. ทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน	- มีความต้องการอยากให้เกิดกองทุนฯ - มีกองทุนฯ สามารถพัฒนาอาชีพและรายได้
4. การมีวัตถุประสงค์ของการทุน	- มีการพัฒนาอาชีพ - มีการสร้างงาน - มีการสร้างรายได้ - มีสวัสดิภาพของสมาชิกกองทุน
5. แนวโน้มความเข้มแข็งและอยู่รอดของกองทุน	- มีผู้สนับสนุนให้เกิดกองทุน - มีสมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือสมัครเป็นสมาชิกกองทุน
6. ยอดเงินในปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้าน	- จำนวนสมาชิกกองทุน - จำนวนเงินออมและเงินทุน - ยอดคงเหลือของกองทุน 1 ล้าน

1.2 การมีระบบบริหารกองทุน

<u>ตัวแปร</u>	<u>ลักษณะค่าของตัวแปร</u>
1. คณะกรรมการบริหารกองทุน	<ul style="list-style-type: none"> - มีคณะกรรมการบริหารกองทุน - จำนวนคณะกรรมการบริหารกองทุน - มีการคัดเลือกคณะกรรมการตามระเบียบกองทุน
2. ระเบียบการบริหารกองทุน	<ul style="list-style-type: none"> - มีระเบียบการบริหารกองทุน - มีการร่วมกันสร้างตามระเบียบ
3. การดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร	<ul style="list-style-type: none"> - มีการประชุมของคณะกรรมการ - มีการรับสมัครสมาชิก - มีการจัดทำบัญชีเป็นปัจจุบัน - มีการรับเงินฝาก - มีการระดมทุนเงินฝาก
4. การตัดสินใจเงินกู้	<ul style="list-style-type: none"> - มีระเบียบการกู้เงิน - มีระเบียบการคิกคอกเบี้ย - ผู้ที่ได้รับการพิจารณาเงินกู้ - ผู้ที่ไม่ได้รับการพิจารณาเงินกู้ - ผู้ที่มีความพอใจกับการเงินกู้ - ผู้ที่ไม่มีความพอใจกับการพิจารณาเงินกู้
5. มีการจัดสรรผลประโยชน์	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนยอดกองทุนสะสม จาก 1 ล้านบาท - จำนวนดอกเบี้ยที่ได้รับ

1.3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง

<u>ตัวแปร</u>	<u>ลักษณะค่าของตัวแปร</u>
1. มีความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง	- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจ
2. มีการปฏิบัติในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง	- มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการบริหารกองทุน
3. มีความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพึ่งตนเอง	- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องการพึ่งตนเอง - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการพึ่งตนเอง
4. มีการปฏิบัติในเรื่องการพึ่งตนเอง	- มีการนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการบริหารกองทุน - มีการนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการประกอบอาชีพ
5. มีความเข้าใจในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น	- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. มีการปฏิบัติในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น	- มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการบริหารกองทุน - มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการดำเนินกิจการของผู้กู้

1.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

ภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ และสังคมในที่นี้หมายถึงถึงศักยภาพและแนวโน้มที่จะไม่ตกเป็นเหยื่อหรือเป็นทาสทางเศรษฐกิจและสังคมแก่นายทุน หรือผู้ปองร้ายหรือภัยจากธรรมชาติ ที่อาจจะมามีมาในอนาคต

<u>ตัวแปร</u>	<u>ลักษณะค่าของตัวแปร</u>
1. การกระตุ้นให้มีภูมิคุ้มกัน ระดับของกองทุน โดยรวม	<ul style="list-style-type: none"> - มีการชี้แนะเรื่องกองทุนให้ประชาชนเข้าใจหลักการสำคัญที่ว่ากองทุนหมู่บ้านเป็นของสมาชิกทุกคน มิใช่เงินที่รัฐบาลให้รับ - มีความเข้าใจของสมาชิกกองทุนเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนว่าจะต้องช่วยกันรักษาเงินกองทุนด้วยตนเอง ถ้าผู้กู้ไม่ชำระคืนจะต้องจัดการกันเองให้ได้ มิใช่รอรัฐบาลจัดการ - สมาชิกเห็น โอกาสในการใช้กองทุน
2. ภูมิคุ้มกันระดับกิจการของผู้กู้แต่ละคน	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพ โดยไม่กู้หนี้จากแหล่งที่มีดอกเบี้ยสูง - ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพ โดยใช้หลักการพึ่งตนเองทางเทคโนโลยี - ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพ โดยคำนึงถึงการบริโภคเองและมีตลาดที่แน่นอน

1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

<u>ตัวแปร</u>	<u>ลักษณะค่าของตัวแปร</u>
1. ศักยภาพเดิมของบริบทมี มากน้อยเท่าใด	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพของป่า - สภาพของดิน - สภาพของหนองน้ำ - จำนวนของประชากร - อาชีพครั้งแรกของประชากร - ถนน - ไฟฟ้า - ประปา
2. การดำเนินงานเท่าที่ผ่านมามีศักยภาพในด้านต่างๆ	
2.1 ทุนด้านการเงิน	- จำนวนเงินกองทุนในหมู่บ้าน
ทุนด้านทรัพยากรทางกายภาพ	- จำนวนกลุ่มต่างๆ และจำนวนเงิน 2.2
	- จำนวนและลักษณะประชากร
	- การประกอบอาชีพ
	- สภาพของที่ดิน
2.3 ทุนทางวัฒนธรรมประเพณี	- จำนวนวัด/มัสยิด/โบสถ์
	- การใช้ภาษาพื้นบ้าน
	- จำนวนผู้ที่จบการศึกษาในระดับ ต่างๆ
2.4 ทุนทางปัญญา	- จำนวนโรงเรียนในหมู่บ้าน
	- จำนวนผู้ที่จบการศึกษาในระดับ ต่างๆ
	- จำนวนนักเรียนในระดับต่างๆ
	- จำนวนภูมิปัญญาชาวบ้าน

3. มีความเข้มแข็งในการทำกิจการของผู้กู้

3.1 การเกษตร	- จำนวนผู้กู้ที่ดำเนินกิจการอย่างยั่งยืน
3.2 ค้าขาย	- จำนวนผู้กู้ที่ดำเนินกิจการอย่างยั่งยืน
3.3 การบริการในชุมชน	- จำนวนผู้กู้ที่ดำเนินกิจการอย่างยั่งยืน
3.4 อุตสาหกรรมในครัวเรือน	- จำนวนผู้กู้ที่ดำเนินกิจการอย่างยั่งยืน
3.5 การลดรายจ่ายพัฒนาอาชีพ	- จำนวนผู้กู้ที่ดำเนินกิจการอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ประการที่ 2 การทราว่ามีปัจจัยด้านบวก และด้านลบอะไรบ้างที่สนับสนุนหรือขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุน 1.1 – 1.5 ข้างต้น

2.1 ปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินการกองทุน

ตัวแปร

1. การมีส่วนร่วมในการจัดตั้ง
กองทุน

2. มีกองทุนเดิมในหมู่บ้าน

3. มีกลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชน

ลักษณะค่าของตัวแปร

- มีใครบ้างมีส่วนร่วมในการจัดตั้ง
กองทุนมีจำนวนมากน้อยเพียงใด

- จำนวนกองทุนเดิมในหมู่บ้าน
- จำนวนเงินสะสมในหมู่บ้าน

- จำนวนกลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชน

2.2 ปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา

ตัวแปร

1. มีการไม่สนับสนุนในการ
จัดตั้งกองทุน

2. มีความไม่พึงพอใจในการ
จัดตั้งกองทุน

3. ไม่มีเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับ
เข้ากองทุน

ลักษณะค่าของตัวแปร

- จำนวนผู้ไม่เห็นด้วยในการจัดตั้ง
กองทุน

- จำนวนผู้กู้ที่ไม่พึงพอใจในการตัด
สินเงินกู้

- จำนวนผู้กู้ที่ไม่ยอมส่งเงินกู้พร้อม
ดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน

วัตถุประสงค์ประการที่ 3 การค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

3.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

<u>ตัวแปร</u>	<u>ลักษณะค่าของตัวแปร</u>
1. มีความสามัคคี	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน
2. มีความซื่อสัตย์	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน
3. ยกย่องคนทำดี	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน
4. มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน
5. มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน
6. มีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัว	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน
7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่น	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน
8. มีการรวบรวมตัวตั้งองค์กร	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน
9. มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน
10. มีการช่วยเหลือสัตว์ เด็ก และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน
11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน
12. มีแผนงานชุมชนโดยสมาชิก	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน

3.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะประชาชนในท้องถิ่น

<u>ตัวแปร</u>	<u>ลักษณะค่าของตัวแปร</u>
ความเข้มแข็งของชุมชน	- ทัศนะของประชาชนในท้องถิ่น

บทที่ 4

ผลการติดตามประเมินโครงการ

การติดตามกำกับและการประเมินผลมีความสัมพันธ์และสนับสนุนซึ่งกันและกัน ทั้งนี้การติดตามกำกับจะเป็นกระบวนการที่ให้ข้อมูลมาใช้ในการประเมินผล และใช้ในการอธิบายความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้ากับผล ตลอดจนแนวโน้มของผลที่เกิดขึ้นตามมา ส่วนข้อแตกต่างระหว่างกระติดตามกำกับกับการประเมินผล จะมีความแตกต่างกันใน 2 ประเด็น คือ ประเด็นแรก ในเรื่องของกำหนดระยะเวลา ทั้งนี้การติดตามกำกับเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตลอดเวลาอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาการดำเนินการตาม โครงการ แต่การประเมินผลจะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเป็นช่วงๆ ระยะๆ เช่น ก่อนลงมือดำเนินงาน ระหว่างดำเนินงาน และเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ เป็นต้น ประเด็นที่สอง ได้แก่ ลักษณะของการวิเคราะห์ ในการติดตามกำกับเป็นการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของการดำเนินงานโครงการ แต่การประเมินผลจะเป็นการวิเคราะห์เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการ

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ

ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ หรือ ตัวชี้วัดบริบทรอบนอก ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 1) ความยากจนของประเทศ
- 2) นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs)
- 3) ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ
- 4) สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน
- 5) ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน
- 6) บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท
- 7) ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

1.2 บริบทท้องถิ่น

ลักษณะประชากร

หมู่บ้านวังกระสวย ตำบลกฤษณา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

มีจำนวนประชากร 588 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 60 คน เพศหญิงร้อยละ 40 คน

กลุ่มอายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 18 ปี 1 วัน – 50 ปีเต็ม

ตารางที่ 2.1 ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด	ข้อมูล
1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านวังกระสวย	<ul style="list-style-type: none"> - ตั้งชื่อตามแม่น้ำซึ่งเป็นคลอง มีรูปร่างคล้ายกับกระสวยทอดผ้า แม่น้ำนี้จะไหลผ่านหมู่บ้านนี้ ประชาชนได้อาศัยแม่น้ำแห่งนี้ทำการเกษตรตลอดทั้งปี - เริ่มก่อตั้งในปี พ.ศ. 2513
2. สภาพปัจจุบัน	<ul style="list-style-type: none"> - ชาวบ้านได้อาศัยอยู่ร่วมกันด้วยความสามัคคีและมีพื้นที่ทำมาหากินเป็นของตนเอง
3. ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - ชาวบ้านในหมู่บ้านวังกระสวยมองในภาพรวมแล้วส่วนใหญ่มีฐานะปานกลางเพราะส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรและมีที่ดินเป็นของตนเอง - ในหมู่บ้านจะมีร้านค้า 8 ร้าน - มีพื้นที่ทางการเกษตร 7,800 ไร่
4. ด้านวัฒนธรรม	<ul style="list-style-type: none"> - มีวัดจำนวน 1 แห่ง มีพระ 4 รูป เด็กวัด 3 คน - ภาษาพื้นบ้านคือ ภาษาไทยโคราช - มีโบราณวัตถุจำนวน 3 แห่ง

ตารางที่ 2 จำนวนของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร

ลักษณะของประชากร	จำนวน
1. เพศ	
- ชาย	300 คน
- หญิง	288 คน
2. อายุ	
1 วัน – 3 ปีเต็ม	6 คน
3 ปี 1 วัน – 6 ปีเต็ม	48 คน
6 ปี 1 วัน – 12 ปีเต็ม	69 คน
12 ปี 1 วัน – 14 ปีเต็ม	60 คน
14 ปี 1 วัน – 18 ปีเต็ม	66 คน
18 ปี 1 วัน – 50 ปีเต็ม	260 คน
50 ปี 1 วัน – 60 ปีเต็ม	41 คน
60 ปี 1 วันขึ้นไป	38 คน
3. จบการศึกษา	
- ระดับประถมศึกษา	8 คน
- ระดับมัธยมศึกษา	16 คน
- ศึกษาผู้ใหญ่	1 คน
- สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา	2 คน
4. ลักษณะอื่นๆ เช่น การประกอบอาชีพ	
- อาชีพทำนา	20 ครอบครัว
- ค้าขาย	8 ครอบครัว
- ทำสวน	114 ครอบครัว
- รับจ้าง	20 ครอบครัว

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองโดยภาพรวม มีดังนี้

1. ผลการประเมินหน่วยงาน A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

1) นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้าน พบว่าในช่วงแรกที่มีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านชาวบ้านยังไม่เข้าใจในวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง ว่าจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านเพื่ออะไร แต่ในระยะหลังจากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ชาวบ้านเริ่มมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้นว่ารัฐบาลจัดตั้งโครงการนี้เพื่อวัตถุประสงค์เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ โดยได้ฟังจากข่าวสารที่มีมากขึ้นในเรื่องของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2) เงิน 1 ล้านบาท ที่รัฐบาลได้ให้หมู่บ้านในรูปของกองทุนหมู่บ้าน หมู่บ้านวังกระสวยได้จัดตั้งกองทุนเมื่อวันที่ 25 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2544 ได้รับเงินโอนเมื่อวันที่ 6 เดือนกันยายน พ.ศ. 2544 ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2545 มีการปล่อยกู้ทั้งสิ้น 995,000 บาท จำนวนเงินคงเหลือ 5,000 บาท เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ จำนวน 73 ราย ดังนี้ คือ

3) คณะกรรมการหมู่บ้านวังกระสวย มีจำนวน 10 คน ได้มาจากการคัดเลือกโดยชาวบ้าน แบ่งเป็นผู้ชายจำนวน 8 คน และผู้หญิง จำนวน 7 คน โดยที่คณะกรรมการจะแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน

4) ผู้สมัครขอกู้ จำนวนของผู้สมัครขอกู้เงินกองทุนหมู่บ้านในหมู่บ้านวังกระสวยจะได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการในการอนุมัติให้กู้เงิน ว่าสมควรที่จะได้รับการพิจารณาหรือไม่ ผู้สมัครขอกู้เงิน ของหมู่บ้านวังกระสวยโดยส่วนใหญ่จะนำไปลงทุนทางด้านการเกษตร

1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

1) กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน จะต้องทำตามระเบียบที่จัดตั้งขึ้น โดยสมาชิกจะยื่นคำร้องขอผู้ต่อคณะกรรมการแล้วคณะกรรมการร่วมกันเพื่อพิจารณาอนุมัติเงินกู้ มีการพิจารณาและตรวจสอบ ความถูกต้อง พิจารณาวงเงินกู้ให้เหมาะสมกับประเภทและขนาดของกิจกรรมนั้นๆ รวมถึงความสามารถในการชำระคืนเงินกองทุน โดยจะมีจุดเด่น คือ คณะกรรมการจะ

ร่วมกันพิจารณารับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน จุดค้อย คือ กรรมการอาจจะมีการลำเอียงในการพิจารณาเงินกู้ได้

2) กระบวนการการทำบัญชีของกองทุน พบว่าในการจัดทำบัญชีต่างๆ ของกองทุนหมู่บ้านได้มีการจัดทำตามระเบียบที่รัฐบาลได้จัดตั้งไว้ โดยจะมีประธานทำหน้าที่ คือ นายสมศรี เข้มสันเทียะ เป็นผู้จัดทำและดูแลบัญชีต่างๆ

1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วย A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1) ผลโดยตรงที่เกิดขึ้นมีจำนวนผู้กู้จำนวน 73 ราย ยอดเงินให้กู้ทั้งหมด คือ 995,000 บาท ซึ่งจะส่งผลให้ชาวบ้านวังกระสวยมีการลงทุนในการพัฒนาอาชีพที่เพิ่มขึ้น และมีรายได้เกิดขึ้นกับชาวบ้าน

2) ผลกระทบโดยตรง จำนวนผู้กู้เงินที่ได้ยื่นขอู้ได้รับการพิจารณา จากคณะกรรมการทุกคน จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน คือ 8,900 บาท แต่จำนวนเงินกองทุนยังคง เหลืออยู่ 164,335.62 บาท ในการที่ชาวบ้านได้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 4 บาทต่อปี ทำให้มีการขยายการลงทุนเพิ่มขึ้น โดยที่ชาวบ้านจะทำการเช่าพื้นที่ และทำการปลูกมัน ต่ำปะหลัง

3) ผลกระทบทางอ้อม พบว่ากองทุนหมู่บ้านทำให้ท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้ จากหมู่บ้านในตำบลเดียวกัน ทำให้มีศักยภาพและความเข้มแข็งอีกทั้งมีภูมิคุ้มกันทางด้าน เศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ชาวบ้านมีความสามัคคีในกำรร่วมกิจกรรมกันมากขึ้น

2. ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย

2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

1) ประสพการณ์ในการดำเนินงานของผู้กู้ จุดเด่น ก็คือ ผู้กู้เงินจากกองทุนจะมีประสพการณ์การดำเนินงานอยู่แล้ว จึงทำให้ลดปัญหาในการดำเนินงานแบบลองผิดลองถูก ซึ่งเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการให้กู้เงินกองทุน

2) อาชีพหลักของผู้กู้ โดยส่วนใหญ่อาชีพของชาวบ้านจะมีอาชีพรับจ้าง และเกษตรกร ซึ่งจะมีรายได้พอเลี้ยงดูครอบครัว แต่การได้รับเงินกู้จะทำให้มีการส่งเสริมอาชีพ และทำให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น

2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

1) จำนวนเงินที่ได้จากการกู้ยืมเงินจากผู้กู้เงินกองทุน จะได้รับการพิจารณาจากค่าของกู้และจะนำไปลงทุนโดยส่วนใหญ่จะได้รับไม่เกิน 20,000 บาท

2) สถานที่ หมู่บ้านวังกระสวยและบริเวณใกล้เคียงมีสถานที่เอื้ออำนวยต่อผู้กู้เงินเพราะส่วนใหญ่จะนำเงินไปลงทุนปลูกมันสำปะหลัง โดยจะทำการเช่าพื้นที่ ซึ่งจะเป็จุดเด่นในบริบท

2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วย B พบว่า

1) การทำกิจการอย่างถูกวิธีของผู้กู้แต่ละรายส่วนใหญ่แล้วจะมีประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพอยู่แล้วจึงทำให้ไม่มีปัญหาในการดำเนินกิจการ

2) มีการรวมกลุ่มอาชีพทำไร่กันขึ้นในหมู่บ้านซึ่งจะส่งผลให้มีการเกื้อกูลกันในการทำงานร่วมกัน

2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วย ระบบ B พบว่า

1) ผลโดยตรง จะทำให้เกิดมีรายได้เพิ่มขึ้นมาเนื่องจากการลงทุนเพิ่มขึ้น มีรายได้เป็นตัวเงินเพิ่มขึ้นมา จากการขายผลผลิต แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับช่วงระยะเวลาในการขายผลผลิตว่าจะมีราคาเท่าใด

2) ผลกระทบโดยตรง จะทำให้ผู้กู้ได้ขยายกิจการการลงทุนเพิ่มขึ้นกว่าเดิมเพราะมีเงินลงทุนมากขึ้น และจำนวนของผู้มีโอกาสเพิ่มมากขึ้น

3) ผลกระทบทางอ้อม จะทำให้ผู้กู้มีการพึ่งตนเองได้ เนื่องจากการลงทุนกิจการด้วยตนเอง และผู้กู้มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในการลงทุนทำกิจกรรมของตนเองอย่างยั่งยืน ซึ่งจะส่งผลถึงการกระตุ้นเศรษฐกิจ

3. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

จากการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้อาชีพปลูกมันสำปะหลัง อาชีพเลี้ยงไก่ และอาชีพค้าขาย สรุปได้ดังนี้

1. อาชีพปลูกมันสำปะหลัง มีปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ เงินที่นำมาลงทุน พื้นที่ในการปลูกมันสำปะหลัง สภาพพื้นที่ดิน พันธุ์ของมันสำปะหลังที่ใช้ปลูก กระบวนการที่ดี ได้แก่ ระยะห่าง

ในการปลูก การถากหญ้า การใส่ปุ๋ย ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ ระยะเวลาที่เหมาะสมในการปลูกมันสำปะหลังและทั้งนี้ยังขึ้นอยู่กับฤดูกาลในการปลูกด้วย

2. อาชีพเลี้ยงสัตว์ คือ หมูและไก่ ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ จำนวนที่นำมาลงทุน พันธุ์ของสัตว์ กระบวนการที่ดี ได้แก่ การดูแลเลี้ยงเอาใจใส่ การให้อาหารที่ดี ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ ระยะเวลาการเลี้ยงที่เหมาะสม

3. อาชีพค้าขาย ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ จำนวนเงินที่นำมาลงทุน สภาพของร้านค้า สภาพของหมู่บ้าน จำนวนร้านค้าของหมู่บ้าน สภาพของสินค้าที่นำมาขาย กระบวนการที่ดี ได้แก่ การจัดการมีมนุษยสัมพันธ์ในการบริการลูกค้า ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ การขายสินค้าที่มีคุณภาพและขายในสิ่งที่ลูกค้าต้องการ

4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

1. การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติ 5 ข้อ พบว่า

1.1 การเกิดกองทุน พบว่าในการเกิดกองทุนหมู่บ้านชาวบ้านมีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน มีทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน คือ มีความต้องการอยากให้เกิดกองทุนหมู่บ้าน เพราะว่ามีกองทุนหมู่บ้านสามารถเกิดการพัฒนาอาชีพและรายได้ขึ้นมา การมีวัตถุประสงค์ของกองทุน คือ มีการพัฒนาอาชีพ มีการสร้างงาน มีการสร้างรายได้ มีสวัสดิภาพของสมาชิกกองทุน และแนวโน้ม ความเข้มแข็งและอยู่รอดของกองทุน ซึ่งมีผู้สนับสนุนให้เกิดกองทุนและมีสมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือสมัครเป็นสมาชิกกองทุน ยอดเงินในปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งมีจำนวนสมาชิกกองทุน 73 คน จำนวนเงินออมและเงินทุน 8,900 บาท ยอดคงเหลือของกองทุน 5,000 บาท

1.2 ระบบบริหารกองทุน พบว่าในการบริหารจะมีคณะกรรมการบริหารกองทุนจำนวนคณะกรรมการมี 15 คน โดยมีการคัดเลือกคณะกรรมการตามระเบียบกองทุนตามระเบียบกองทุนระเบียบการบริหารกองทุนมีการร่วมกันสร้างตามระเบียบ การดำเนินงานของคณะกรรมการมีการประชุมของคณะกรรมการ มีการรับสมาชิก มีการจัดทำบัญชีเป็นปัจจุบัน มีการรับเงินฝาก มีการระดมทุนเงินฝาก การตัดคืนเงินกู้มีระเบียบการกู้และขอทุน มีระเบียบการคิดดอกเบี้ย มีจำนวนผู้กู้ที่ได้รับการพิจารณาเงินกู้มีจำนวนผู้กู้ที่ไม่มีความพอใจกับการพิจารณา และมีการจัดสรรผลประโยชน์จากจำนวนกองทุนสะสมจาก 1 ล้านบาท และจำนวนดอกเบี้ยที่ได้รับ และมีการจัดสรรผลประโยชน์อย่างยุติธรรม

1.3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง พบว่า มีความเข้าใจในเรื่องการพึ่งตนเอง มีการปฏิบัติในเรื่องการพึ่งตนเอง คือ การนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการบริหารกองทุนและนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการประกอบอาชีพ มีความเข้าใจในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการปฏิบัติในเรื่องภูมิปัญญาถิ่นโดยนำหลักการภูมิ ปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการบริหารกองทุนและใช้ในการดำเนินกิจการของผู้กู้

1.4 การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ พบว่ามีการกระตุ้นให้มีภูมิคุ้มกันระดับของกองทุน โดยรวมมีการชี้แนะเรื่องกองทุนให้ประชาชนเข้าใจในหลักการสำคัญที่ว่ากองทุนหมู่บ้านเป็นของสมาชิกทุกคน มีใจเงินที่รัฐบาลให้ยืม มีความเข้าใจของสมาชิกกองทุนเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนว่าจะต้องช่วยกันรักษาเงินกองทุนด้วยตนเอง ถ้าผู้กู้ไม่ชำระคืนจะต้องจัดการกันเองให้ได้ สมาชิกเห็นโอกาสการใช้กองทุนที่ถูกต้องภูมิคุ้มกันระดับกิจการของผู้กู้แต่ละคน โดยที่ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพโดยไม่กู้หนี้ยืมสินจากแหล่งที่ดอกเบี้ยแพง และมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพโดยใช้หลักการพึ่งตนเองทางเทคโนโลยีและคำนึงถึงการบริโภคเองและมีตลาดที่แน่นอน

1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น พบว่า ศักยภาพเดิมของบริบทเพื่ออำนวยความสะดวกผู้กู้เงิน นำมาลงทุนปลูกมันสำปะหลัง การดำเนินงานเท่าที่ผ่านมามีศักยภาพในด้านทุน ด้านการเงิน

2. ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์

2.1 ปัจจัยด้านบวก พบดังนี้

- การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน โดยชาวบ้านให้ความร่วมมือและมีตัวแทนจากผู้มีความรู้มาให้คำแนะนำ
- มีกองทุนเดิมในหมู่บ้าน โดยมีกองทุน กขคจ. ให้กู้เงินโดยไม่มียอดดอกเบี้ย จำนวนเงิน 280,000 บาท มี
- มีกลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชนทั้งหมด 3 องค์กร ซึ่งจะช่วยให้ชาวบ้านมีความสามัคคีกันและเรียนรู้ร่วมกัน

2.2 ปัจจัยด้านลบ

- มีการไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุน มีจำนวนผู้ไม่เห็นด้วยในการจัดตั้งกองทุนแต่น้อยมาก

- มีความพึงพอใจในการจัดตั้งกองทุน จำนวนผู้กู้ที่ไม่พึงพอใจในการตัดเงิน กู้มีแต่น้อยมาก

3. การเกิดองค์การเครือข่ายของการเรียนรู้ พบว่า ได้มีการเรียนรู้ระหว่างหมู่บ้านที่อยู่ในตำบลเดียวกัน มีองค์กรภายนอกชุมชนที่เชื่อมโยงกับองค์กรภายในชุมชนโดยมีการจัดตั้งและจำหน่ายโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

4. ความเข้มแข็งของชุมชน

4.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนดพบว่า มีความสามัคคี ความซื่อสัตย์ ยกย่องคนทำดี มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม มีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่น มีการรวมตัว ตั้งกลุ่มองค์กร มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก มีการช่วยเหลือสตรี เด็ก และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม มีแผนงานชุมชนโดยสมาชิก

4.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่คณะของประชาชนในท้องถิ่นพบว่า มีความเข้มแข็งโดยดูจากการร่วมมือในการทำกิจกรรมร่วมกันของชาวบ้าน มีการรวมตัวกันมากขึ้นกว่าเดิม

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

จากการติดตามการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านวังกระสวย ตำบลกฤษณา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. สรุป อภิปรายผล

1.1 สรุป

1.1.1 วัตถุประสงค์ของการประเมิน โครงการ

1. เพื่อทราบว่าหมู่บ้านมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิภาพของสมาชิก

2. เพื่อทราบว่าหมู่บ้านมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

3. เพื่อทราบว่าหมู่บ้านมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง

4. เพื่อทราบว่าหมู่บ้านมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

5. เพื่อทราบว่าเศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศได้รับการกระตุ้น และมีภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ

1.1.2 วิธีดำเนินการ

1. ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3. ใช้ชีพชีพอเนคลิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านและกำหนดตัวบ่งชี้ ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล

4. เก็บรวบรวมข้อมูล

5. ประมวลสังเคราะห์ข้อมูล
6. จัดทำรายงานในรูปแบบของการสัมภาษณ์

1.1.3 ผลการดำเนินการ

ผลของการบริหารจัดการของกองทุนหมู่บ้านได้ปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลได้นำเงิน 1 ล้านบาท ให้กับสมาชิกในหมู่บ้าน โดยมีคณะกรรมการหมู่บ้านที่มาจากคัดเลือกของชาวบ้านเป็นผู้บริหารงาน และมีกระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน และมีการจัดทำบัญชีของกองทุนตามระเบียบที่กำหนด โดยขณะนี้ได้จัดสรรเงิน 995,000 บาท มีจำนวนเงินคงเหลือ 5,000 บาท ซึ่งจะส่งผลให้มีการพัฒนาอาชีพให้กับชาวบ้าน

1.2 อภิปรายผล

1. การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านวังกระสวย บรรลุทั้ง 5 ข้อได้แก่

วัตถุประสงค์ข้อ 1 การเกิดกองทุนหมู่บ้านวังกระสวยเกิดจากความร่วมมือของคนในหมู่บ้าน และมีแนวโน้มที่คนในชุมชนจะมีส่วนร่วมมากขึ้น

วัตถุประสงค์ข้อ 2 การมีระบบบริหารกองทุนหมู่บ้านวังกระสวยจัดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน มีการตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนและมีการแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์ข้อ 3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง กองทุนหมู่บ้านวังกระสวยเปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอแต่ยังไม่ถึงขั้นพึ่งตนเองได้ทั้งหมดยังต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนภายนอกอยู่

วัตถุประสงค์ข้อ 4 การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น คนในหมู่บ้านกองทุนหมู่บ้านวังกระสวย มีความซื่อสัตย์ ร่วมมือร่วมใจ มีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน

วัตถุประสงค์ข้อ 5 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม คนในหมู่บ้านวังกระสวย มีการรวมตัวเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพ

2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

2.1. ปัจจัยด้านบวก

- คนในหมู่บ้านมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน

- มีการร่วมมือกันในการจัดตั้งกลุ่มองค์กรต่างๆ

- มีกองทุนเดิมในหมู่บ้าน

2.2. ปัจจัยด้านลบ

- มีจำนวนผู้ไม่เห็นด้วยในการจัดตั้งกองทุน แต่มีน้อยมาก

- มีการกู้เงินจากโครงการ กขคจ. แม้จะเป็นเงินกู้ที่ไม่คิดอัตราดอกเบี้ย ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อภารกิจเงินกองทุนหมู่บ้าน เพราะทำให้เกิดการกู้เงินที่ซ้ำซ้อนกัน

3. การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

จากการปฏิบัติงานภาคสนาม ผู้วิจัยได้พบว่าในหมู่บ้านมีการจัดตั้งองค์กรกลุ่มอาชีพทำไร เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพและความเข้มแข็งแกร่งในการดำเนินโครงการ

4. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย

คนในหมู่บ้านรู้หน้าที่ของตนเอง กระบวนการสื่อสารหรือสื่อความเข้าใจแบบไม่เป็นทางการที่มีประสิทธิผล การอยู่ในหมู่บ้านอย่างมีสันติ

5. ผลโดยตรงและผลกระทบต่างๆ คือ

- 1) ผลโดยตรง เมื่อเงินกองทุนหมู่บ้านได้ให้สมาชิกกู้เงินไปดำเนินการที่จะทำให้เกิดรายได้และสามารถนำเงินส่งคืนกองทุนทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย ทำให้กองทุนเติบโตขึ้น

- 2) ผลกระทบโดยตรง เมื่อสมาชิกผู้กู้เงินไปดำเนินโครงการสามารถปลดเปลื้องภาระหนี้สินและเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพและสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็งขึ้น

- 3) ผลกระทบโดยอ้อม วิถีชีวิตคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงประสงค์ก่อให้เกิดสันติสุขในชุมชน

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านวังกระสวย

ข้อเสนอแนะข้อที่1 ระยะเวลาที่ให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านกู้ยืมไปประกอบอาชีพมีระยะสั้นเกินไปทำให้ขาดเงินหมุนเวียนในรอบต่อไปเพราะต้องส่งเงินคืนควรขยายเวลาเป็น 1ปี

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ควรจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านวังกระสวยที่มีความสั้นกระชับและเป็นประโยชน์ที่ชาวบ้านสามารถอ่านเข้าใจได้ง่ายให้กับสมาชิกเก็บไว้ศึกษา เพื่อที่จะได้มีความเข้าใจระเบียบและแนวทางปฏิบัติของกองทุนมากขึ้น

2.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านวังกระสวย

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านควรมีการนัดประชุมกันเดือนละหนึ่งครั้ง เพื่อจะได้ทราบถึงผลการดำเนินงานว่ามีความคืบหน้ามากน้อยเพียงใด

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 การเดือนให้สมาชิกกองทุนที่กู้เงินกองทุนไปนำเงินมาชำระหนี้คืน บางครั้งระยะเวลากระชั้นชิดเกินไป ควรจะขยายเวลาในการเดือนลูกหนี้เพิ่มขึ้นอีก

2.3 ข้อเสนอแนะเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านวังกระสวย

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีอาชีพหลักคือรับจ้างทั่วไป และการเกษตร แต่ประสบปัญหาต่างๆมากมาย

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ควรมีผู้เชี่ยวชาญมาแนะนำให้ความรู้และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของสมาชิก

2.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัยต่อไป

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 การที่กองทุนหมู่บ้านวังกระสวยจะมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนเพิ่มขึ้นกว่าเดิมที่เป็นอยู่ควรจะปฏิบัติอย่างไรมีปัจจัยใดบ้างที่สนับสนุนในการเพิ่มประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ในอนาคต 10 – 15 ปีข้างหน้ากองทุนหมู่บ้านวังกระสวยยังมีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนอยู่ต่อไปหรือไม่

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดและอำเภอ เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. สำนักเลขาธิการนายรัฐมนตรี. 2544. คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง, สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
- นงลักษณ์ เดชระพีพงษ์. 2545. จุดเด่น จุดด้อยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. ศรีสะเกษ : วารสารการศึกษานอกโรงเรียน
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (บรรณาธิการ). 2544. รวบรวมบทความทางวารสารการประเมิณโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 6 ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ [สปรส], 2545. วิจัยรพท. ตำรวจกองทุนหมู่บ้าน. ประชาชาติธุรกิจ
- สัมพันธ์ เชชะอริก. (31 มกราคม 2545). การบริหารกองทุนล้านบาทให้มีประสิทธิภาพ.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นางวัชรารมณ์ พาโค

วัน เดือน ปีเกิด วันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2495

วุฒิการศึกษา

วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
ป.1 – ป. 4	โรงเรียนบ้านหนองคูม	2505
ป.5 – ป.7	โรงเรียนบ้านโนนไทยสุคนธ์วัฒนา	2508
ม.ศ. 1 - 5	โรงเรียนสุรนาวินวิทยา	2513
ป.ป. กคศ.สูง	วิทยาลัยครุนครราชสีมา	2529

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี